Թ. ԹԻՒ 2577 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 17 ՆԻՒԱՍԱՐԴ 4385 — 27 ՕԳՈՍՏՈՍ 1892 — 17 ՍԷՖԷՐ 1310 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

[illegible]

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՕԳՈՍ. 27/8 ՍԷՊՏ. 1892

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒՆ ՄԵՐ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԱՑ ՄԷՋ

[illegible]

...իմացական մշակութեան լեզու եւրոպեան լեզու մը պէտք ունի:

Լեզուաց ուսման մէջ մէկի դէմ այս ո՛չ թէ եռապատիկ այլ հնգապատիկ վեցապատիկ աշխատութիւնն ու ժամա-

[illegible]

...թեթեւցնել: Չէին կրնար բառնալ զայն արմատաքի:

Հետաքրքիր էինք տեսնել թէ Ուսուցչական Ժողովն ինչ պիտի խորհէր խնդրոյն այս՝ ըստ մեզ՝ կարեւորագոյն կէտին վրայ:

Հիմնական լուծում մը չէինք սպասեր, զի բաներ կան որք մեր կարողութենէն վեր են: Մեր ձե՛ռքն է գրաբարի եւ աշխարհաբարի խնդիրը բառնալ: Մեր ձե՛ռքն է այնպէս ընել որ օսմաններէն սորվելու համար միայն մէկ քերականութիւն, միայն Թուրքերէնի քերականութիւնը գիտնալ բաւ ըլլայ: Մեր ձե՛ռքն է տրամադրել որ մեր տղայք իրենց ապագայն ապահովելու համար եւրոպեան լեզուի մը ու մինչեւ իսկ մէկէ աւելի եւրոպական լեզուի ուսման պէտք չունենան:

Կէս-միջոցներ միայն կրնային խորհուիլ: Եւ կէս-միջոց մէ այն որով Ուսուցչական Ժողովն որոշեց զի այսուհետեւ Ֆրանսերէնը պարտաւորիչ չըլլայ մեր Նախակրթարանաց մէջ:

Չենք ըսեր թէ կը ծափահարենք այս որոշման: Կը ցաւինք որ հոս յանգելու հարկին մէջ կը գտնուինք: Բայց հարկն օրէնքը կը լուծէ:

Խնդիրը Ֆրանսերէնի վրայ չէ: Խընդիրն եւրոպեան լեզուի մը ուսման վրայ է: Երբ խորհինք թէ մեր տղայոց կանուխէն եւրոպեան լեզուի մ'ընտելանալն յառաջդիմութեան ո՛րպիսի ասպարէզներ կրնար բանալ՝ կարելի չէ չցաւիլ որ ազգային Նախակրթութեան պահանջմանց աւելի բանաւոր ըմբռնում մը այսուհետեւ մեր Նախակրթարանաց մէկ մեծ մասէն պիտի վանէ Ֆրանսերէնի ուսումն:

Եւ իրօք, արդի վիճակին մէջ իսկ, ուր գիտական ծանօթութեանց պատ-

[illegible]

Այս պայմանաց մէջ, բնական էր հաստատել թէ Ֆրանսերէնն այսուհետեւ կամաւոր պէտք է ըլլայ մեր նախակրթարանաց մէջ: Բայց մեր միջնակարգ վարժարանաց մէջ պէտք է աւանդուի աւելի կանոնաւորութեամբ ու զօրութեամբ քան որչափ ցարդ կ'ըլլար մեր նախակրթարանաց մէջ:

Մնաց որ, մայրաքաղաքիս Ցոյներն ալ խնդիրն այս ձեւով լուծած են իրենց համար: Նախակրթարանի ստորին կարգերուն յունարէն միայն կը սորվեցնեն, հին եւ նոր· բարձրագոյն կարգերուն մէջ Թուրքերէն ալ դաս կուտան: Ֆրանսերէնն աւելի եաքը կը թողուն, կամ Թուրքերէնի հետ մէկտեղ կը սկսին:

Հարկ չկայ խնդիրն աւելի մանրամասնելու, տոհմային ուսմանց տարրական կարեւորութիւնը պարզելով, որք բնականապէս զանց կ'առնուին կամ չարաչար կը զեղչուին, երբ ազգային լեզուէն զատ ուրիշ լեզուներու մասին ա՛յնքան շատ ժամանակ կը տրուի:

Ուսուցչական Ժողովը, Ֆրանսերէնը կամաւոր ուսմանց կարգն իջեցնելով, նախակրթարանաց ծրագրոյն մէջ գիտական ծանօթութեանց աւելի մեծ տեղ մը տուած է·— Թուաբանութեան քով աւելցուցած է երկրաչափական կիրառութիւններ, բնական գիտութեանց նախնական տարերց վրայ աշակերտաց բաւական գաղափար մը տալու պէտքն հաշուած է, եւ առաջին անգամ ըլլալով ճանչած է նոյն իսկ նախակրթական շրջանին մէջ մեր տղայք պէտք է օրինական սկզբանց կամ սովորական օրինաց վրայ գաղափար ստանան. վերջապէս պատրաստուին այնպէս որ եթէ արհեստաւոր, վաճառական, սեղանաւոր, գոր-

[illegible]

...խակրթարանի առաջին տարիներէն սկսեալ աւանդելու ենք ըստ հին սովորութեան: Ուրիշներ նախակրթարաններէն գրաբարը բոլորովին բառնալ կը պահանջեն, եւ այս «յանուն արդի լուսաւորութեան», որ ոչ նուազ ծիծաղելի յաւակնութիւն է: Ըստ մեզ, քանի որ Նախակրթարանի ծրագիրն այնպէս կը պատրաստուի որ պաշտօնին այն ընթացքն աւարտելէ յետոյ՝ իւրաքանչիւր մարդ ինչ որ իրեն պէտք է գիտցած ըլլայ եւ գործի ասպարէզը մտնէ, իւրաքանչիւր Հայ ալ տղայն կարեւոր ուսումը Նախակրթարանի մէջ իսկ ընդունած պէտք է ըլլայ: Արդ, քանի՛ փառք կ'արժէ Հայու մը կրթութիւնն որ իւր Եկեղեցւոյ մէջ կարդացուած իւր Նախնեաց լեզուն չի հասկնար, որ Նախնեաց գրուածներէն բան մը գոնէ կիրակի օրերը չի կրնար ձեռք առնուլ կարդալ: Այս տղայն պիտի գիտնայ եւ պէ՛տք է գիտնայ կարդալ եւ հասկնալ օսմանեան հեղինակներն, ինչո՞ւ համար հայ հեղինակներն ալ չկարենայ հասկնալ: Նախակրթարանի մէջ թո՛ղ գրաբար գրել չսովրի, փոյթ չէ: Բայց ինչո՞ւ համար Նախակրթարանի վերին կարգերուն մէջ գրաբար հասկնալ չսովրի: Աշխարհաբար լաւ գրել, գրաբարը լաւ հասկնալ.— ա՛յս պէտք է լինի ըստ մեզ՝ ազգային լեզուի սահմանը Նախակրթարանաց մէջ:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Ի ՖՐԱՆՍԱ.— Պ. Կիրս իբր մէկ ամիս պիտի մնայ Էքս-լէ-Պէն: Ապա Քան պիտի երթայ: Դեկտ.ին պիտի դառնայ Փեթերպուրկ: Երկիւս թագաւոր այցելութիւն

[illegible]

Ի ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Հնտախտի երկիւղէն, այս տարի Սետանի յաղթութեան տարեդարձը շատ պարզ անցաւ Գերմանիոյ մէջ: Սովորական ժողովրդային զուարճանք, դպրոցական հանդէսք եւ աշակերտաց հացկերոյթք եւ այլ նմանօրինակ արարողութիւնք զանց առնուեցան· այնու հանդերձ դրօշներ պարզուեցան ամէն կողմ, եւ լրագիրք իրենց տարեկան յօդուածները գրեցին Նաբոլէոն Գ. Կայսեր իւր բանակաւ անձնատուութեան նշանաւոր դէպքին վրայ: Այս տարուան խմբագրականք աւելի խաղաղաւէտ են սակայն:

ԻՏԱԼԻԱ.— Սիկիլիոյ մէջ աւազակութեան երկիւղալի կերպիւ աճման պատճառաւ, ոստիկանութեան հրամատար զօրավար Օլիվիէրի իտալեան կառավարութեան կողմէ պաշտօնով Նաբոլիէ մեկնեցաւ, հանրային ապահովութեան լաւագոյն միջոցներն ուսումնասիրելու Սիկիլիոյ մէջ:

—Ումպէրթօ թագաւորին ներկայութեամբ իտալեան բանակն իւր տարեկան մեծ ռազմափորձերը կը կատարէ, բան մը որ այս տարի ո՛չ Ռուսիոյ, ո՛չ Աւստրիոյ, ո՛չ Գերմանիոյ մէջ տեղի կ'ունենայ հընտախտի երկիւղէն, եւ Ֆրանսայի մէջ ալ ուրեք ուրեք զանց կ'առնուին այս փորձեր նոյն պատճառաւ:

ՃԵՆՈՎԱՅԻՔ չորս հարիւր տարի յառաջ չգնահատեցին իրենց մեծանուն հայրենակցին Քրիստափոր Քոլոմպոսի արժանիքը, բայց հիմա պարծանօք կը յիշեն Ամերիկայի գիւտն: Իրենց վաղեմի գեղեցիկ քաղաքը փայլեցապէս կը զարդարեն այս պահուս՝ Ումպէրթօ թագաւորն եւ Մարկարիտա թագուհին ընդունելու համար: Քաղաքային պալատը մանաւանդ կը զարդարուի ճոխապէս, եւ նոր սրահ մը աւելցաւ՝ ի պատիւ Նոցին Վեհափառութեանց Ճենովայի քաղաքային իշխանութեան տալիք մեծ պարահանդիսին համար: Օտար նաւատորմք

[illegible]

...դարս է այժմ· զի հանքագործք համոզուած են թէ իրենց ներկայացուցիչ եւ նախկին հանքագործ բանուոր երեսփոխան Պ. Պասլի խնդիրը պիտի մատուցանէ Երեսփոխանաց ուշադրութեան: Պ. Պասլի տեսակցութիւն մ'ունենալով նախարարապետ Պ. Լուպէի հետ, բացատրեց թէ հանքատէրք դիտմամբ պաշտօնանկ կ'ընեն այն հանքագործներ որք քաղաքային խորհրդոյ անդամ կամ նախագահ կ'ընտրուին: Հանքատէրք չեն ուզեր որ իրենց մարդիկ այսպիսի պաշտօններու ընտրուին: Բանուորք Երեսփ. Ժողովոյ մէջ պիտի բացատրեն թէ քանի որ այն պաշտօններուն կ'ընտրուին՝ կրնան վարել, առանց թերանալու իրենց պարտաւորութեանց հանդէպ հանքատէրց: Այս վերջիններն ալ կ'առարկեն թէ քաղաքային խորհրդոյ մէջ պաշտօններու կոչուած բանուորներն իրենց գործն երեսի վրայ կը թողուն եւ շաբթուն վերջը շաբաթական կը պահանջեն ըստ սովորականի: Պ. Պասլի նաեւ բացատրեց առ Պ. Լուպէ թէ այս հիւսիսային հանքատէրք պելժ բանուորները նախադաս կը համարեն ֆրանսացի բանուորներէն, եւ մինչեւ իսկ գործակալներ կը ղրկեն Պելժիկա պելժական գաւառները՝ գործաւորներ վարձելու, իբր թէ ֆրանսացի գործաւորաց պակասութիւն ըլլար: Շատ մը պելժ բանուորք, այս վէճերուն վրայ, դարձան իրենց երկիրն, եւ Ֆրանսացի բանուորք ընկերութեանց հետ իրենց այս վէճ մը խնդիրներն որոշած են ներկայացնել Խորհրդարանի նկատառութեան:

Ի ՆԱԲՈԼԻ ապարանք մը որ նորոգուելու վրայ էր Թոլէտոյի փողոցին մէջ՝ յանկարծ փլաւ: Վարձակալներէն ոմանք մէջը մնացին: Որովհետեւ նոյն միջոցին փողոցէն շատ մարդիկ կ'անցնէին, կը վախցուի որ անցորդներէն եւս փլատակաց ներքեւ մնացողներ եղած են: Մէկ դիակ եւ երեք վիրաւորեալք հանուեցան փլատակաց տա-

---

—)(137)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ՍԱՆՏՐԻՅԵՌՆ

ՄԱՍՆ ԵՐՐՈՐԴ

ԹՇՈՒԱՌԱԿԱՆՆԵՐԸ

—Իմ մեծ աշխատութիւններս գրեթէ աւարտած են, բարեկամս· կոմսուհւոյն, Մարբուա կոմսին եւ բոլոր բարեկամներուս թաղանձանաց զիջանելով, նոր ձեռնարկի մէջ չպիտի նետուիմ այլեւս: Հօս, կամայ ակամայ աշխատութիւնը պիտի պակսի:

—Ա՞յն ատեն, պարոն կոմս, ըսաւ երիտասարդը սխրօրէն:

—Չէ՞ք մտածեր թէ ինչո՞ւ համար, գործարանին յարակից շէնքերուն մէջ, ուր պիտի բնակին փոխ-վարպետները եւ գործաւորաց մէկ մասը, չի գտնուիր տակաւին տնօրէնին յատուկ բնակութիւն մը:

—Ոչ միայն մտածեցի, պարոն կոմս, այլ եւ հարկ դատեցի ձեր ուշադրութիւնն հրաւիրել այս մոռացման վրայ:

—Եւ ես պատասխանեցի թէ շինութիւնն աւելի ուշ պիտի սկսի: Կոմսուհւոյն հետ համաձայնութեամբ, արդէն որոշած էի որ գործարանին տնօրէնը գէթ առժամապէս բնակի Մոնտրաժէի դղեակը: Կը կարծէք, ժօրժ, թէ անհանգի՞ստ պիտի ըլլայ դղեակին աջակողմեան յարկին մէջ, որ կը բաղկանայ սրահէ մը, աշխատութեան խուցէ մը եւ երկու գեղեցիկ ննջասենեակներէ:

—Փառաւորապէս պիտի բնակի:

—Մօրս ողջութեան ատեն, այսինքն մեր ամուսնութեան առաջին չորս տարիները այն յարկը կոմսուհին եւ ես կը բնակէինք: Ի Մոնտրաժէ, բարեկամս, այս յարկը միշտ նորապսակ ամուսնոց տրուած է· որով սիրոյ բոյն անունն առած է: Հիմա կը հասկնա՞ք:

—Բայց, պարոն կոմս... թոթովեց երիտասարդը:

—Չէք ուզեր հասկնալ: Եւ սակայն, բարեկամս, բաւական յստակօրէն ըսի թէ ձեզ պիտի յանձնեմ գործարանին տնօրէնութիւնը:

—Ա՛հ, պարոն կոմս, բացագանչեց ժօրժ:

Խօսիլ ուզեց, յուզումը կտրեց իր խօսքը· հեծկլտուքներ ունէր կոկորդին մէջ եւ աչուըներն արցունքով լեցուն էին: Ծունգի վրայ ինկաւ, բռնեց իր բարերարին ձեռներն եւ համբոյրներով ծածկեց:

—Տղա՛յ, ըսաւ Պ. տը Բլէռֆոն ստիպելով զայն որ ոտքի ելնէ, աղէկ գիտէք սակայն որ երեսի վրայ չպիտի թողէի զձեզ: Վերջապէս, յարեց, սեղմելով երիտասարդ ճարտարագէտին ձեռքը, ահա ինչ որ որոշեցինք ես եւ կոմսուհին, համոզուած ըլլալով սակայն թէ դուք եւ Մառի-Մատըլէն երջանկութիւն պիտի գտնէք այս ամուսնութեան մէջ զոր կը բարեմաղթենք: Այս կերպով, Լիւսիէն եւ Բօլին կը պահեն իրենց վարժուհին, եւ մենք աւելի սերտիւ կը կապուինք մեր սիրած անձերուն:

—Պարոն կոմս, չեմ գիտեր ի՛նչպէս յայտնեմ . . . :

—Ամէն ինչ որ կ'ուզէք ըսել ձեր յուզման մէջն է, ժօրժ· դուք ուրախ էք եւ ես գոհ եմ: Հիմակ կը մնայ ձեզ գիտնալ թէ Մառի-Մատըլէն ի՛նչ կարծիք պիտի ունենայ մեր պզտիկ կարգադրութիւններուն վրայ: Կոմսուհին եւ ես ձեզ կը թողունք զայն հարցափորձելու հոգը· շատ մի ուշացնէք իր պատասխանը մեզ հաղորդելու:

Այս խօսքերուն վրայ տը Բլէռֆոն ոտք ելաւ եւ հեռանալէ առաջ ըսաւ·

—Օ՛ն, երիտասարդ բարեկամս, քիչ մը նուազ երկչոտ եղէք եւ քաջութիւն ունեցէք:

ԺԶ

ՈՐԲԵՐԸ

Ժօրժ Նօթիէ առանձին մնալով՝ սկսաւ լալ:

Եթէ արցունքներ կան վիշտի համար, արցունքներ ալ կան ուրախութեան համար: Երիտասարդ ճարտարագէտին արցունքները երախտագիտութեան եւ միանգամայն յոյսի արցունքներ էին: Արտասուելը կ'ամոքէր զինքը:

Հիմակ որ ապահով էր Պ. եւ Տիկ. տը Բլէռֆոնի հաւանութեան, եւ նոյն իսկ անոնցմէ քաջալերուելոնւ, ուրեմն պիտի համարձակէր իր սէրին վրայ խօսելու Մառի-Մատըլէնին: Բայց կա՞ն միթէ անխառն ուրախութիւններ: Ժօրժ մտահոգ էր, երկիւղներ ունէր: Աւելի սիրահար քան փառատենչ, բան մը չէր ուզեր որուն ինք չի կարենայ ամբողջովին մասնակցիլ Մառի-Մատըլէնին հետ: Անոր համար, ամէն բան կ'ընդունէր, առանց անոր բանի մը պէտք չունէր, քանի որ հիմակ անոր համար եւ անով միայն կ'ապրէր:

Եւ երբ ամէն ինչ իրեն ժպտելու երեւոյթ ունէր, երբ իր առջեւ կը բացուէր այնքան յուսալից, այնքան փայլուն ապագայ մը, չը՞ պիտի երթար բախէր այն պատուհաններէն միոյն, որք, մէկ հարուածով, յաւէտ կը խորտակեն մարդու մը կեանքը:

Իր երջանկութիւնը վախ կուտար իրեն: Այս ամէնն իրե՞ն համար, չափազանց կը գտնէր զայս, եւ կը դողար որ մի գուցէ Մառի-Մատըլէն, մէկ բառով կամ միայն մէկ ակնարկով, փոշի դարձունէ այս շէնքն աւելի գեղեցիկ, աւելի հրաշալի քան բոլոր այն շէնքերը զորս կերտած էր շինել իր երազներուն մէջ:

«Արիացի՛ր», ըսած էր իրեն Պ. տը Բրլէռֆոն: Պէտք էր խօսիլ, եթէ խորտակուէր իսկ իր բոլոր յոյսերուն փլուզումին տակ:

Օրուան մէջ ի զուր ջանաց քանի մը վայրկեան առանձին մնալ մանկամարդ աղջկան հետ· դիւրաւ պիտի յաջողէր սակայն, եթէ Մառի-Մատըլէն կարծես կամաւ խոյս չտար գլուխ գլխի տեսակցութենէ մը: Այս էր երիտասարդին կարծիքը:

—Կը փախչի ինէ, աղէկ կը տեսնեմ, կ'ըսէր ինքնիրեն: Ա՛հ, իմ յո՜յսս:

Եւ զինք համակող վհատումին հետ կուգային իր բոլոր երկիւղները՝ հեգնութեամբ:

Մառի-Մատըլէն նշմարած էր որ Ժօրժ իրեն հետ խօսակցիլ կ'ուզէ եւ քիչ մը միտքէն կ'անցունէր ինչ որ անիկա ըսել կ'ուզէր: Անշուշտ պչրութեան եւ կատակի համար չէր որ անհետ կ'ըլլար զուանէ մը անմիջապէս որ Ժօրժ ներս մտնէր ուրիշ դուանէ մը· ոչ ալ խաղ մըն էր որով կը զուարճանար: Միտքէն չէր անցուներ թէ հաճոյալի բան պիտի ըլլար առանձին գտնուիլ երիտասարդին հետ· տեսակցութենէն խոյս կուտար անոր համար որ կը վախնար հետեւանքներէն, առանց իրական պատճառի սակալով իրեն բաւելիքէն եւ իր տալիք պատասխաններէն:

Յաջորդ առտուն, ելած եւ հագուած էր ժամը վեցէն առաջ: Երկու ժամեր ունէր իր առջեւ՝ տակաւին չաշխատցուցած իր սանուհիները, որք պառկած էին դեռ: Առաւօտ էր, արեւը իր ճառագայթներով կ'ոսկեզօծէր բարձր ծառերու կատարը եւ ամենագեղեցիկ ադամանդներու պէս կը փայլփլեցունէր տերեւներուն ծայրէն կախուած շաղի կաթիլները: Անգլիական պարտէզին թաւուտներէն, եւ աւելի հեռուն, դարաստանին մէջ, ամէն կողմէ, սարեակները, չիկահաւերը, կարմրախայտները կոկորդալից կ'երգէին, այսպէս ողջունելով ամրան տօթագին օրուան մը առաջին ժամերը: Ծաղկոցներն եւ ծաղկազարդ պուրակներն անուշաբոյր հոտեր կ'արձակէին, որոցմով լցուած էր գիշերը:

Մառի-Մատըլէն միտք ըրաւ պարտէզ իջնել: Գիրք մը առաւ եւ դուրս ելաւ սենեակէն:

Ժօրժ Նօթիէ մրգովեայ գիշեր մը անցուցած էր անքուն, եւ լուսնալուն պէս ելած էր՝ արեւին ծագելէն առաջ: Դարաստանին մէջ երկար պտոյտ մը ըրած կը դառնար այն պահուն երբ Մառի-Մատըլէն վար կ'իջնէր առաջին սանդուխէն: Անդաստակին մէջ իրարու հանդիպեցան:

—Բարեւ յոյս, օրիորդ Մառի-Մատըլէն:

—Բարի լոյս, պարոն Ժօրժ:

—Կանուխ ելեր էք:

—Պէտք չունինք ինձ յիշեցնելու ատիկա, քանի որ դուք ալ...

—Օ՛հ, ես, օրիորդ, ըսաւ երիտասարդը տագնապագին:

—Ուրեմն կուզէիք ձե՞զ վերապահել առտուան թարմ օդը շնչելու առաւելութիւնը, ըսաւ մանկամարդ աղջիկը չարամտօրէն:

—Կուզէի, կուզէի... թոթովեց միւսը:

Երկուքն ալ նոյնչափ տագնապած էին եւ բառ մը չէին գտներ իրարու ըսելու:

Մանկամարդ աղջիկն անցաւ, վերնագաւթակէն իջաւ եւ այծտերեւի թուփի մը տակ գնաց նստաւ:

Բացաւ գիրքը: Բայց չէր կարդար, կը խորհէր:

Ժօրժ մնացած էր անդաստակին մէջտեղն, անշարժ, ապշահար:

(Շարունակելի)

կէն: Թագաւորին որդին՝ Նաբոլիի իշխանն և տեղական իշխանութեան պաշտօնեայք աղետալի լուրն առնելնուն պէս վազեցին գացին աղէտին վայրն:

ԱՄԵՐԻԿԱ ամենայն զօրութեամբ կը զինուի հնտախտի արշաւանքին դէմ: Որովհետեւ Եւրոպայէն Միացեալ Նահանգաց նաւահանգիստներն ժամանած Նորմանիա, Մորաւիա և Թուկիա շոգենաւուց մէջ նորէն քանի մը մարդիկ հնտախտէ մեռած են, որոշուեցաւ զի դիակները ծովը նետել բաւ չհամարուի, այլ խարոյկի մատնուին՝ վարակման ամեն հետք բնաջինջ բառնալու համար:

ՖՐԱՆՍԱ Ի ՊԻԶԵՐԴԱ.— Պիզերդա Թունուզի մեծագոյն նաւահանգիստն է, որ միայն 18 ժամ հեռի է Մալթայէ, և նոր մարտանաւք մէկ գիշերուան մէջ կրնան Պիզերդայէ հասնիլ Սիկիլիոյ իտալեան նաւահանգիստները: Թունուզի գրաւումէն յետոյ, Ֆրանսա, ի պատասխանի Իտալիոյ դիտողութեանց, յայտարարած էր թէ Իտալիոյ այնքան մօտ գտնուող Թունուզեան նաւահանգիստը ֆրանսական ձեռաց մէջ լոկ առեւտրական նպատակներու պիտի ծառայէ: Բայց մանաւանդ Ռուսիոյ հետ դաշնակցելէն ի վեր, Ֆրանսա 15 միլիոն Ֆր.ի ծախուք հոն կը շինէ առաջին կարգի ռազմական նաւահանգիստ մը, որ կրնայ պատսպարել բովանդակ ֆրանսական նաւատորմն, և ցամաքի կողմէ ալ Պիզերդա անառիկ զինուորական դիրք մը կը դառնայ: Բնականապէս, Անգլիա և Իտալիա հոգ կ'ընեն. զի Ֆրանսա որ ցարդ զԹուլոն ունէր Միջերկրականի մէջ, հիմա Թուլոնէ աւելի սպառնալից նոր դիրք մը ձեռք կը ձգէ, որով իւր կացութիւնը մեծապէս կը զօրացնէ Միջերկրականի մէջ: Անգլիա պէտք կը տեսնէ փոխանակ մէկի երկու տորմիղ ունենալ Միջերկրականի մէջ. Իտալիա իւր ծովեզերքն երկու կողմէ միանգամայն ֆրանսական յարձակման սպառնալիքի տակ կը գտնէ: Աւստրիական թերթեր կը գրեն թէ Պիզերդայի ամրացումն Երրեակ Նիզակակցութեան դէմ հարուած մ'է Միջերկրականի մէջ: Իտալացիք մանաւանդ շատ հոգ կ'ընեն, և ինչպէս Թունուզ քար գայթակղութեան էր արդէն Իտալիոյ և Ֆրանսայի միջեւ, Պիզերդայի ամրացումն աւելի կը դառնացնէ խնդիրը:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՔ

Խառն Ժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և վիճակային ու յարաբերական խնդիրներով զբաղելով ի միջի այլոց հետեւեալ որոշումներն եւս առաւ:

Կեսարիոյ առաջնորդ Գեր. Տրդատ վարդապետ Պալեան հրաժարական մատուցած էր, յառաջ բերելով այն հակառակութիւններն, որք յարուցուած էին իրեն դէմ: Ժողովն նկատելով որ մասնաւոր քննութիւններէն սաստկացած է արդէն որ հիմա չունին Առաջնորդին դէմ առնելի ունեցած դժգոհութիւնք և արդիւնք են անձնական կրից, և նկատելով միանգամայն որ Գեր. Տրդատ վարդապետի պաշտօնավարութիւնը օգտակար եղած է վիճակին, անընդունելի գտաւ հրաժարականն և որոշեց հարկ եղած աջակցութիւնն ընծայել դիւրելու համար իւր պաշտօնավարութիւնը:

Սոյն որոշում յատնելի ժողովոյ հաղորդուելով Առաջնորդին, որ ներկայացած էր, թէեւ Ն. Գերապատուութիւն պնդեց իւր հրաժեշտին վրայ, սակայն Խառն ժողովն ամփոփոխ պահեց իւր որոշումն և Գեր. Առաջնորդը համակերպելով Վարչութեան տնօրինութեան և Ս. Նախագահ Հօր հրաւիրանաց, ստանձնեց իւր պաշտօնը:

Տիգրանակերտի նորընտիր պատրիարքական փոխանորդ Արժ. Վահան վարդապետ Յակոբեան ինչ ինչ պատճառաբանութեամբ հրաժարական մատուցած էր սոյն պաշտօնէն: Ժողովն թէեւ ընդունելի չգտաւ մէջ բերուած պատճառաբանութիւնն, սակայն նկատելով որ Տ. Վահան վարդապետի գըլխաւոր պաշտօնը պիտի ըլլայ ի Տիգրանակերտ ժողովներու և Առաջնորդի ընտրութիւն կատարել տալ և նկատելով որ Պաղատի նորընտիր պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Արիստակէս եպիսկոպոս Դերձակեան իւր վիճակն ուղեւորելու առթիւ կրնար Տիգրանակերտ հանդիպիլ և կատարել սոյն աշխատութիւնը, ընդունեց Տ. Վահան վարդապետի հրաժարականն և յանձնեց Պաղատի պատրիարքական Գեր. փոխանորդին սոյն ընտրութիւնները կատարել տալու գործը: Ժողովն սահմանեց նաև առաջնորդական ընտրելեաց ցանկը:

Ժողովը՝ Կարնոյ պատրիարքական Գեր. փոխանորդին մէկ յայտագրէն իմանալով որ Բզնի վիճակն անհովիւ կը մնայ և Կարնոյ առաջնորդարանը յարմար եկեղեցական մը չունի իւր տրամադրութեանը ներքեւ նոյն վիճակին հովուութեանն համար, Բզնի վիճակին փոխ-առաջնորդ կարգեց Պաղճեան Արժ. Բարթողիմէոս վարդապետը՝ Երզնկայի նախորդ առաջնորդական տեղապահն՝ որուն պաշտօնը վերջացած էր Երզնկայի առաջնորդին ընտրութեամբը:

Կարնոյ քաղաքական ժողովոյ պաշտօնավարութեան երկամեայ շրջանը լրացած և գաւառական ընդհանուր ժողովոյ տեղեկագրով ծանուցուած էր նոր ընտրութեան արդիւնքը: Ժողովն, ուշադրութեան առնլով նոյն տեղեկագիրը՝ կատարուած ընտրութիւնն օրինաւոր գտաւ և հաստատեց, մերժելով ժողովականներէն Պալլարեան Մկրտիչ էֆէնտիի հրաժարականը:

Ուսումնական Խորհրդոյ Ը. նիստը տեղի ունեցաւ երէկ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ: Խորհուրդը նախնական խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ իր իրաւասութեանը ներքեւ Մանկավարժական թերթի մը հաստատութեան մասին և ի միջի այլոց հետեւեալ տնօրինութիւններն եւս ըրաւ:

Յետ օրինական գործողութեանց, ուրոյն օգնական—ուսուցչի վկայական տալ Թովմաս էֆ. Յարութիւնեանի:

Պետրոս էֆէնտի Կարապետեանի կողմէ Նախորդ նստին մէջ ներկայացուած «Տեսական և գործնական քերականութիւն Օսմանեան լեզուի» անուն դասագրքին ազգային վարժարաններու մէջ գործածութիւնն արտօնեց, լսելէ յետոյ այս մասին իւր անդամակիցներէն Բերէստէճեան Պօղոս էֆէնտիի տեղեկագիրը:

Եռվանդ էֆէնտի Թէքեան իւր «Նոր ընթացք իրագիտութեան» անուն երկը Խորհրդոյ վաւերացման ներկայացուցած ըլլալով, յանձնուեցաւ Ամենայեան էֆէնտիին ի քննութիւն:

Զբաղեցաւ նաև կրթական զանազան խնդիրներով:

Տնտեսական Խորհրդոյ շաբաթական նիստը տեղի ունեցաւ երէկ ի խորհրդարանի Ղալաթիոյ: Խորհուրդն կառավարային ու հաշուական խնդիրներէ զատ զբաղեցաւ նաև Սկիւտար Ս. Խաչ և Գըմլը կղզւոյ եկեղեցեաց վերաբերեալ խնդիրներով:

Խասգիւղի Գալֆաեան Որբանոցի տնօրէնութիւնը՝ տեղեկագրով մը մատուցած ըլլալով՝ ի նպաստ նոյն հաստատութեան տրուած նուագահանդէսին հաշիւները, Խորհուրդը նկատողութեան առաւ զայնս: Եէնիգիւղի եկեղեցւոյ 91 տարւոյ մէկ տարուան մատակարարութեան հաշիւները մատուցուած ըլլալով յանձնեց կեդրոնական համարակալութեան ի քննութիւն և ի տեղեկագրութիւն: Ազգ. կալուածոց ապահովագրութեան մասին խորհրդակցութիւն մը կատարեց «Ինիօն» և «Բալթիօմիք» ապահովագրական ընկերութեանց հետ:

Յաջորդ նիստը պիտի գումարի յառաջիկայ չորեքշաբթի ի Ղալաթիա:

Պ. ԹՈՐՈՍ ՋՈՒՂԱՅԵՑԻ

Երուսաղէմէն կը գրեն մեզ թէ աստուածաբանութեան վարդապետ Պ. Թորոս Տ. Խաչիկ Ջուղայեցի պատուական դասախօսն, որ ծանօթ է Կ. Պոլսոյ մէջ եւս, Ս. Յակոբեանց վանքէն ի մօտոյ կը մեկնի, հրաւիրանօք Կալկաթայի Հայոց Մարդասիրական Ճեմարանի Հոգաբարձութեան, նոյն հաստատութեան մէջ տեսչութեան և հայերէն լեզուի ու գրականութեան ուսուցչապետի պաշտօնով: Կը գովենք Կալկաթայի Հայերն այս լաւ ընտրութեան համար, որով կը փափաքին նոր զարկ մը տալ տոհմային ուսմանց այն հեռաւոր գաղթականութեան մէջ, ուր ազգային լեզուն, եկեղեցական զգացմունք և աւանդութիւնք ցաւալի կերպիւ տկարացած էին վերջին ժամանակներս: Կալկաթայի Հայք 60 ընտանիքէ աւելի չեն այժմ, բայց Նոր Ջուղայէն և ուրիշ պարսկական և հնդկական քաղաքներէ Հայեր ուսում առնելու համար կը դիմեն Կալկաթայի հայկական Ճեմարանն, որ 100ի չափ աշակերտ ունի: Բայց Ճեմարանը բաց է ամեն ազգաց առջեւ, և այս 100 աշակերտաց մեծագոյն մասն Հայ չեն այսօր:

ԳԱՄԱՌ ՔԱԹԻՊԱ

Բանաստեղծ Պ. Պատկանեան, որոյ մահն երէկ գուժեցինք, 60-62 տարեկան էր: Քանի տարիէ հետէ ենթակայ էր թոքախտի, և վերջերս կը դարմանուէր ի Վլատիկավկաս Թթու Ջուր (Կիսլավոտսկ) կոչուած առողջարար վայրը: Գիտեն լրագրաց ընթերցողք թէ իւր կենաց վերջին տարիները նեղթապէս անձուկ վիճակ մ'ունեցաւ անուանի բանաստեղծը, բայց յուսալի է թէ վերջին օրերն համեմատաբար աւելի դիւրակեցիկ անցուցած ըլլայ, շնորհիւ կովկասեան գրասէր հասարակութեան նպաստներուն:

ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՀԱՅՑ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԻԵՆՆԱՅ
Ի Կ. ՊՈԼԻՍ, ԲԱՆԿԱԼԹԻ

Վարժարանիս դպրոցական տարին պիտի սկսի օգոստոս 31 [Հ. Տ.]: Սեպտեմբեր 2ին դասախօսութիւնները պիտի սկսին անպատճառ: Գիտութեանց համար մասնաւոր վկայեալ զաղղիացի եւ գերմանացի նոր ուսուցիչներ առած է վարժարանս: Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն առնուլ ուզողը պէտք է վարժարանիս Վարչութեան դիմել:

Վարիչ
186 3—5 Հ. ԱՆԴՐԷԱՍ Վ. ՃԵՐՄԱԿԵԱՆ

ՔԱՂԱՆԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ՊՐՈՒՍԱ ԿԸՆԴՈՒՆԻ ԳԻՇԵՐՕԹԻԿՆԵՐ.
169 11—12

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Լ. Պ. Թ. Սկիւտար.—Տեսանք համառօտութիւնը եւ քանի որ կը համոզուէք թէ պարկեշտ ու բարոյական է, շարունակեցէք այդ թարգմանութիւնը:

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Սանճէքի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Երզնկայի ընդհանուր դատախազի օգնական Մէհմէտ Բէհճէ էֆէնտիի:

Բերայի նախնական դատարանին օգնական անդամ անուանեցաւ նոյն դատարանի առաջին քարտուղար Մէհմէտ Ղալիպ էֆէնտի, պահելով հանդերձ իւր պաշտօնը:

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Պրուսայի պահեստի զօրաց հրամանատար Մէհմէտ Խայրի փաշայի:

Իֆթիխարի չքանշան՝ Քէչանի նամակատան նախկին պաշտօնեայ Մէհմէտ Թէվֆիգ էֆէնտիի, ֆրանսացի երաժիշտ Պ. Հանրի Թալանիի և գերմանացի հրացանագործ Պ. Շմիտի:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՑԵՆՈՒՑՄՈՒՆՔ.— Ֆրանսական կառավարութիւնը Պատուոյ Լէժէօնի հինգերորդ աստիճանը նուիրած է Փարիզու օսմանեան դեսպանատան նախորդ երկրորդ քարտուղար Ֆերուխ պէյի: Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանի գործածութիւնը:

—Շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, Ատաբազարի մէջ ի նորոյ շինուած բարձրագոյն նախակրթարանի բացումը տեղի ունեցեր է վեհ. Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձի օրն և հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնք եղած են վասն կենաց և բարօրութեան Ն. Վեհափառութեան: Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ վարժարանը Համիտիյէ կոչել:

—Տրապիզոնի կուսակալութիւնը օգոստոս 25 թուականաւ հեռագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան թէ երեկուրնէ մինչեւ այսօր Բլաթանայի մաքրանոցին ու գիւղաքաղաքին մէջ հնտախտի դէպք չէ պատահած: Այժմ ութ ուղեւորք քարանթինա կ'սպասեն ինչպէս նաեւ 18 փոքր նաւեր, որոց մէջ 86 նաւաստիք կը գտնուին: Խամսիքէօյի մաքրանոցը ժամանած են 37 ուղեւորներ ու 181 անասուններ: 115 ուղեւորներ և 55 անասունք քարանթինայի պայմանաժամն աւարտելով մեկնած են: Խոպէի մաքրանոցին մէջ կը գտնուին 38 ուղեւորներ: Կիրասոնի, Օրտուի, Ինեպոլի և Սամսոնի մաքրանոցներուն մէջ նոր ուղեւորք ժամանած չեն և առողջական վիճակը գոհացուցիչ է: Նահանգին ուրիշ կողմերուն և քարանթինայի շղթային պահապան զինուորաց ու ոստիկան-զինուորաց մէջ տարափոխիկ հիւանդութիւնք բնաւ գոյութիւն չունին:

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ.—Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ճէվատ փաշա նախընթաց իրիկուն կայս. պալատ գնաց և Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունենալով արժանացաւ Ն. Վեհափառութեան մեծարանաց:

—Ոստիկանութեան նախարար Վսեմ. Նազըմ պէյ երէկ կայս. պալատ հրաւիրուելով ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները:

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ Խորհուրդն իւր երեկի նստին մէջ նկատողութեան առաւ այն գրութիւններն, որք կը վերաբերին՝ վագֆ կալուածներն աւանդ թողուելով Ապահովութեան Սնտուկէն փոխառութիւն ընելու խնդրոյն, սակայն վերջնական որոշում մը չը տուաւ: Նախարարաց Խորհուրդն ուրիշ խնդիրներու առթիւ իւր տուած որոշումները տեղեկագրով մը մատոյց Վեհ. Սուլթանին:

ՆԱՈՒՄ փաշա, կառավարիչ Լիբանանու, իւր պաշտօնատեղին ժամանելով արժանավայել պատիւներով ընդունուեր է տեղւոյն կառավարական պաշտօնէից ու երեւելեաց կողմէ: Ն. Վսեմութեան պաշտօնը վաւերացնող կայս. Ֆերմանի ընթերցումը կատարուեր մեծ հանդիսիւ, յաւարտ որոյ բարեմաղթութիւնք եղած են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին:

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄ.— Վեհ. Սուլթանն հրամայած է քսան և չորս շոգենաւեր պատրաստել օսմանեան ծովեզերաց պահպանութեան համար: Այդ շոգենաւեր, որոց կէսը մեծ և կէսը փոքր պիտի ըլլան, պիտի շինուին արքունի նաւարանին մէջ: Այդ շոգենաւերէ միայն շինութիւնն արդէն սկսուած և անունը Շէֆքէթնիւմա գրուած է:

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհրդոյ կողմէ բարձրագոյն հրամանաւ պատրաստուած արտօնութեանց կանոնագիրը Բ. Դուռն ղրկուած ըլլալով, այս վերջինը դարձուցած է զայն Պետական Խորհուրդին, կարգ մը փոփոխումներ ներմուծելու համար ծրագրին մէջ:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայած է Պարսկաստան ղրկել քաղաքային ու զինուորական վեց բըժիշկներ ու երեք դեղագործներ, պէտք եղածին չափ դեղերով՝ որպէս զի հնտախտի ժամ առաջ անհետանալուն նպաստեն Պարսկաստանի ժողովրդեան հարկ եղած օգնութիւնն ընեն: Կայս. սոյն Իրատէն գործադրուած է: Այդ բժիշկներ ամսական հինգ հազարական ղրուշ պիտի ստանան:

—Առողջապահական ժողովն իւր երէկուան արտասովոր նստին մէջ որոշած է հինգ օրուան քարանթինայի ենթարկել Ֆրանսայի, Իտալիոյ և Աւստրիոյ՝ Միջերկրականի վրայ գտնըւած ծովեզերեայ քաղաքներէն ուղեւորով ժամանող նաւերը, Անգլիայէն եկողները՝ տասն օր և Հոլանտայէն ու շրջակայքէն եկողներն ալ տասն օր: Քէօսթէնճէէ ու Վառնայէն եկող շոգենաւերն եւս երեք օրուան քարանթինայի պիտի ենթարկեն:

—Կայս. Իրատէ մը հրամայած է պէտք եղածին չափ զինուորներ ղրկել ի Ճիսրը Մուսթաֆա Փաշա, տեղւոյն մաքրանոցին պահպանութեանը համար:

—Կարինէն կը հեռագրեն թէ նահանգին մէջ և ուրիշ կողմեր գտնուած քարանթինայի շղթայներուն վրայ երկրորդ շղթայ մը եւս կազմուած է հեծեալ զօրքերէ:

—Կայս. պալատան բժիշկներէն գընդապետ Եուսուֆ Զէքի պէյի և զինուորական ուրիշ երկու բժշկաց կողմէ հնտախտի դէմ գտնուած դեղը, փորձի համար Բլաթանա ղրկուելէ առաջ, բժշկական վարժարանին մէջ պիտի տարրալուծուի:

—Քաղաքապետութեան կողմէ գընւած ապանեխական գործիներէ մին՝ շարժուն տեսակը առժամեայ կերպիւ Ճիսրը Մուսթաֆա Փաշայի մաքրանոցը պիտի ղրկուի:

—Եւրոպայի վարակեալ վայրերէն եկող բոլոր շոգենաւք Ուրլայի (Զմիւռնիա) մէջ քարանթինա պիտի սպասեն: Այդ պատճառաւ Ծովային նախարարութիւնը պահակ շոգենաւ մը պիտի ղրկէ անդ:

—Ճիսրը Մուսթաֆա Փաշայի մաքրանոցին համար Ադրիանուպոլսոյ կուսակալութիւնը վաթսուն մահճակալներ և այլն պիտի ղրկէ:

ԲԱՓԷ ընկերութեան Ա[illegible] շոգենաւն, Պաթումէ մեկնելէն քսան և չորս օր չանցած Մարսիլիայէն Պոլիս ժամանած ըլլալուն համար նաւահանգստին մէջ քարանթինայի ենթարկուած էր, այդ պայմանաժամն աւարտած ըլլալով, յետ բժշկական քննութեան, ազատ անցագիր ստացաւ եւ երէկ իրիկուն Պաթում ուղեւորեցաւ:

ՖՈՒՌՆԻԷԻ գործակալութիւնը սեպտեմբեր 6 թուականաւ կ'իմանայ Փարիզէ թէ Պէրութ-Դամասկոս-Հօրանի երկաթուղւոյն ընկերութիւնը պայմանագիր կնքեր է Կոնէն տան հետ, սոյն ընկերութեան գծերուն շինութեանը համար:

ՏԱՍԱՆՈՐԴԻ ՏՈՒՐՔ.— Նահանգներէն Ելմտական նախարարութեան հասած լուրերուն նայելով, այս տարի տասանորդի տուրք աճուրդը յաւելում մը ցոյց կուտայ նախորդ տարեշրջանին հասոյթից հետ բաղդատմամբ: Իսկ տակաւին վարձակալութեան չը տրուած տասանորդի այն տուրք մասին որք ուղղակի պիտի գանձուին՝ Ելմտական նախարարութիւնը հրահանգներ ուղղած է կուսակալներուն այդ գործին ձեռնարկելու եղանակին վրայ: Ասկից զատ, նոյն նախարարութիւնն հրամայած է քննիչ Եաքուպ Արդէմիատիս էֆէնտիի, որ այժմ Ատանա կը գտնուի, երթալ այն գաւառներն, որոց տասանորդին տուրքերը տակաւին վարձակալութեան չեն տրուած:

ՓԱՅՏ ԵՒ ԱԾՈՒԽ.— Քաղաքապետութիւնը նկատելով որ այս միջոցիս փայտի ու ածուխի գինը բաւական բարձրացած է, փայտի ու ածուխի վաճառականներէ մէկ քանիին հետ խորհրդակցութիւններ կը կատարէ այն միջոցներուն վրայ զորս հարկ է ձեռք առնուլ՝ ապագային այդ գներն աւելի բարձրանալ չտալու համար:

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ սնտուկի կանոնագիրը կը տրամադրէ որ ամեն ամիս կամ ամեն երեք ամիսն անգամ մը հաշուեկշիռն հրատարակուի. արդ քանի մը ամսէ ի վեր, կ'ըսէ Մօնիթէօր, հաշուեկշիռները չեն հրատարակուած:

ԹԻՖԻ ՊԱՇԱՅԻ արկածէն վիրաւորեալ գործաւորներէ մին եւս Բերայի թաղապետութեան հիւանդանոցէն փոխադրուած է Եըլտըզի հիւանդանոցն, ուր այժմ հինգ գործաւորք կը դարմանուին:

Փտած չէնքին տիրոջ, յանձնառուներուն ու ճարտարապետներուն նկատմամբ կատարուած նախնական քննութեանց տեղեկագիրը Բերայի նախնական դատարանի ընդհանուր դատախազին յանձնուած են: Հարցաքննութիւնները պիտի կատարէ նոյն դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր Մէհմէտ Ճէլալէտտին պէյ:

ՈՍԿԵՂՋԻՒՐԻ շոգենաւի մը մէջ Ալի անուն անձի մը կողմէ վիրաւորեալ Պ. Պոտոսաքի Սեֆէրիատէս, որուն մահը ծանուցուեցաւ երէկ, ընդհակառակն վտանգէ դուրս է եղեր և նախընթաց իրիկուն Թաղապետական հիւանդանոցէն իտալական հիւանդանոցը փոխադրուեր է, ուր բժիշկները յայտներ են թէ կրնայ իր բնակարանը տարուիլ ի Գատրգիւղ:

Հելլենական դեսպանատան բարապան Ֆէյզուլլահ Մէհմէտ՝ ձերբակալեր է մարդասպանը, որ իր դաշոյնը ճօճելով և առջեւը գտնուողները փախցունելով, խոյս կ'ուզէր տալ:

ՊՕՆՔՕՎԱՔԻ ՊԷՅ.—Քաղաքապետութիւնը նկատելով որ մայրաքաղաքիս առողջապահական ընդհանուր քննիչ Պօնքօվաքի պէյ, իւր պաշտօնին բերմամբ միշտ պըտոյտներ պիտի կատարէ, նժոյգ մը գնած և անոր տրամադրութեանը ներքեւ դրած է:

ԳԱՍԹԱՄՈՒՆԻԻ Թաշքէօփրի գաւառակին մէջ պատահած հրդեհէն վնասելոց օգնելու համար տեղւոյն մէջ նպաստամատոյց յանձնաժողով մը կազմուած է, որ ձեռնարկած է նպաստներ հաւաքելու և հրկիզեալները վրաններու մէջ տեղաւորելու:

ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանը պիտի վերաբացուի օգոստոս 30ին և դասախօսութիւնք պիտի սկսին:

ՄՈՀՍԻՆ ԽԱՆ, պարսկական նախորդ դեսպան Կ. Պոլսոյ, մէկ ամիսէն մայրաքաղաքս պիտի գայ արձակուրդով:

ՊԱՃԱՐԱԽՏ.—Կարնոյ Բէյքիմ գաւառակին մէջ պաճարախտ երեւան ելած է, որուն օրական տասն անասունք զոհ կերթան: Տեղական կառավարութիւնն հարկ եղած առողջապահական միջոցները ձեռք առած է:

ՊԷՀԱ ՊԷՅ, օսմանեան նախորդ հիւպատոս Պաթումի, երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց:

ՄԻԼԿԻՑԷ վարժարանը պիտի վերաբացուի յառաջիկայ շաբաթ օր և մրցանակաբաշխութեան հանդէսը պիտի կատարուի սեպտեմբերի առաջին շաբթուն մէջ: Վարժարանին աշակերտաց համազգեստի ձեւը պիտի փոխուի:

ԲԱՂԱԲԱՑԻՆ բժշկական վարժարանին մէջ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, պիտի աւելցուին միքրօպաբանութեան, աչքի ու ականջի հիւանդութեանց և այլ ուսումներ:

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ԹԱՏՐՈՆՔ

Ֆրանսական խումբն այս գիշեր պիտի ներկայացունէ ՊՈՔԱՍ (Boccace), ի նըպաստ տիկին Սանտուէ Բաքառի:

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՀՆՏԱԽՏԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 6 Սեպտ.— Էրտէպիլ (Պարսկաստան) ղրկուած բժիշկներ կը յայտարարեն թէ ժանտախտ գոյութիւն չունի հոն, և հնտախտն ալ դադրած է:

—Օգոստ. 18/30ին բովանդակ Ռուսիոյ մէջ 5,273 անձինք վարակեցան և 2,722ը մեռան, ըստ պաշտօնական հաշուոց, որք ի հարկէ իրականէն պակաս են աւելի չեն, որովհետեւ կան դէպքեր որք ծածկուած կրնան ըլլալ կառավարական իշխանութիւններէն: Նոյն օր Փեթերսպուրկի մէջ իսկ 144 անձինք բռնուեցան և 54 մեռան:

ՀԱՎՌ.—Սեպտ. 3ին, 36 վարակեալք, 48 մահ: 5ին, 27 վարակեալ, 9 մեռեալք:

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ, 7 Սեպտ.— Կայսրն ու կայսրուհին երէկ այցելեցին հիւանդանոցներն և տաղաւարներն ուր հնտախտաւորք կը դարմանուին, և հիւանդները միխիթարեցին:

ՀԱՄՊՈՒՐԿ.— Սեպտ. 6ին, 674 վարակեալք, 264 մեռեալք. 7ին, 702 վարակեալք, 333 մեռեալք:

ՊԵՐԼԻՆ.— Բժշկական ընկերութեան նստին մէջ, Տօքթ. Կուխման հաստատեց հինգ օրէ ի վեր հնտախտի դէպք չպատահիլն ի Պերլին: Տօքթ. Վիրխով ըսաւ թէ համաճարակը դէպ արեւմուտք չյառաջանալու միտում կը ցուցնէ որոշապէս: Ի Համպուրկ, իւր սաստկութեան բարձրագոյն աստիճանն անցուցած թուի լինել:

ՓԱՐԻԶ.—Սեպտ. 5ին ի Փարիզ 68 հնտախտաւորք, 31 մեռեալք: Արուարձանաց մէջ 21 վարակեալ, 16 մեռեալք: Սեպտ. 6ին, ի Փարիզ 80 վարակեալք 35 մեռեալք: Արուարձանաց մէջ 32 հիւանդք և 21 մեռեալք:

—329 հնտախտաւորք կը դարմանուին հիւանդանոցներու մէջ ի Փարիզ: Ի Հավռ երէկ 41 վարակեալք 9 մեռեալք:

ԼՈՆՏՈՆ.— Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպանատունը Փեթերսպուրկէ ստացած հետեւեալ զեկուցագիրն հաղորդեր է կայս. կառավարութեան.— «Օտար լրագիրք դիտողութեան առարկայ ըրած լինելով Սվօպօտա պուլկար լրագրին հրատարակած կարծեցեալ ռուսական պաշտօնագրերը (Պելչեվի գործին առթիւ), որք Զարին կառավարութեան և իւր գործակալներուն վերագրուած էին, արտօնեալ էք բացարձակ հռչակելու թէ այն գրեր կեղծ են:» Ստորագրեալ արտաքին գործոց նախարարի փոխանորդ Պ. ՇԻՇԿԻՆԻ կողմէ:

Վաճառական

ՂԱԼԱԹԻԱ, 27 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ	
3 ամիս Լոնտրայի վրայ	109 3/4
3 » Փարիզի »	23
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ	
Երեք երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]	23 31
Բերայի մէջ »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ »	23 32
Կէս օրին »	23 31 1/2
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ	84 25
» » ժամ 5ին	— —
ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ	
Փոխառութիւն A. Սէրի	52 1/2
» B. »	29
» C. »	23 32
ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ	
Սօսիէթէ Ժէնէրալ Անգլ. Լր.	5 04
Քրէտի Ժէնէրալ » »	7 28
Պանք տը Քօնս. » »	4 30
Սօս. Շանժ է վալէօր » »	4 18
Րէժի » »	17 09
Թրամուէյ » »	593
Ռումէլիի Երկաթուղի ֆր.	87 1/2
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի Դ. Կ.	85

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 7 Սեպտեմբեր	
Ֆրանսական Ռանթ 3 %	100 75
» » 4 1/2 %	105 90
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	21 82 1/2
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	473 12 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	441 25
Օսմանեան Երկաթուղի	88 47 1/2
» Րէժիի բաժնեթուղթք	[illegible] 75
Պանք Օթօման	584 37 1/2
Քրէտի Լիօնէ	808 75
Իտալական Ռանթ 5 %	92 67 1/2
Եգիպտական միացեալ	[illegible] 50
Զէր Լոնտրայի վրայ	25 18
Օսմանիյէ Օսմանեան քօնսօլիտէ)	392 50
ԼՈՆՏՈՆ, 7	
Անգլ. քօնսօլիտէ	97
Օսմ. » Սէրի Դ.	21 62
» » » Ա.	52 1/2
» » » Բ.	29
» » » Գ.	21 3/4
Օսմ. փոխառութիւն 1871	98
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	94 1/4
Պանք Օթօման	13 1/4
Ատոնի երկաթուղի	20 1/2
Գասապայի երկաթուղի	13
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	98 1/4
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	104 1/4
Տօմանիալ (փոխառ. Ռօշիլտ)	104
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 300
ՎԻԵՆՆԱ, 7	
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	120 10
» Փարիզի »	47 57
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթ	186
» Երկաթուղի	44 40

ՄԱՆՉԵՍԹԸՐԻ
ԱՌԱՋՆՈՐԴԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆ

ՄԱՆՉԷՍԹԸՐ, 27 Օգոստ.

Հայրենիք լրագրի թիւ 172 Յուլիս 7ի թերթին մէջ մի խմբագրական հրատարակուած էր «Յատկացուցիչ և Յատկացեալ» վերնագրով՝ որ կը վերաբերէր տեղւոյս առժամանակեայ առաջնորդ Գեր. Տ. Սուքիաս Վ. Պարոնեանի հրաժարականին և նորա յարակից կարծուած պատճառներուն: Կարգ մը փափուկ նկատումներ և տեղւոյս ազգայնոց ոմանց քաջածանօթ պատճառներ ինձ պարտաւորած էին այդ խմբագրականի պատասխանը մինչ օրս յետաձգել, այսու ապահով էի թէ իմ նամակն յապաղելով խնդիրն հինցած չէր կրնար համարուիլ:

Ամեն ոք կրնայ ըմբռնել թէ Հայրենիքի Յարգոյ Խմբագրին խեղաթիւրեալ լուր մը հաղորդուած ըլլայ մեր Առաջնորդի հրաժարականին և նորա յարակից եղող այլ խնդրոյ մասին, սակայն զարմանալի նոյնքան ցաւալի է տեսնել թէ Հայրենիք առանց յաջ և յահեակ դիտելու և իւր լուրերու ստուգութեանը վրայ վստահ ըլլալու, իբր ամենապահով և վստահ իւր լուրերուն վրայ անմիջապէս կը վճռէ, կը խմբագրէ ու կը հրատարակէ: Գէթ իւր լուրերը վերապահութեամբ (որպէս պարտ էր) հրապարակ հանած ըլլար, պիտի ըսուէր թէ առ ի չգոյէ լրոյ հրատարակած է. բայց ո՞րչափ կարեւորութիւն և ի՞նչ անուն տալ պէտք է այն անձին որ, տեղւոյն՝ հանգամանաց և պարագայից մանրամասնութեան կատարելապէս անգէտ և անտեղեակ, թերեւս լոկ բան մը խմբագրած ըլլալու աւիւնով ապարէզ կ'ընէ, զայն ընթերցողաց կը թողում:

Տեղւոյս ազգայնոց միակ բաղձանքն էր և է միշտ որ իրենց Ս. Եկեղեցւոյ վարչական և առաջնորդական խնդիրներն հօս՝ մեր մէջ լուծուին և կարգադրուին, առանց զանոնք համայն աշխարհի ազգայնոց ծանուցանելու. քանզի սոյն խնդիրք լոկ տեղական են և բնաւ հանրական հանգամանք չունին. բայց՝ քանի որ այս առաջնորդի հրաժարականի խնդիրը մի անգամ հրապարակ ելաւ, արդարութեան պարտք մը խղճի մտօք կատարելու անկեղծ համոզմամբ, ներկայիս կը փութամ թիւրիմացութիւններն և թիւրըմբռնումներն ուղղել անկողմնակալ ոգով: Ներուի ինձ սակայն որ մասնաւոր պատճառներ զիս կը պարտաւորեն երբեմն արարքներու և մանրամասնութեանց վրայէն լռութեամբ անցնիլ. միայն կը բաւականանամ իրաց վիճակին վրայ առանց շատ ծանրանալու՝ կարելի եղածին չափ հակիրճ տեղեկութիւն մը հաղորդելով մի անգամ ընդ միշտ փակել սոյն խնդիրն, եթէ ուրիշներ զայն պեղել չուզեն ու ինձ ստիպեն վերստին գրելու:

Տեղւոյս երբեմն առաջնորդ Գեր. Տ.

Սուքիաս Վ. Պարոնեան ասկէ իբր հինգ ու կէս ամիս առաջ իւր հրաժարականն տեղւոյս Պատուարժան Հոգաբարձութեան կը յղէ, պատճառաբանելով թէ իւր առողջական վիճակ չի ներեր իրեն այլ եւս տեղւոյս առաջնորդական պաշտօնն վարելու, կը յաւելու նաեւ որ մինչ 3 ամիս պիտի թողու իւր պաշտօն, և որու համար ալ կը հրաւիրէ Հոգաբարձութիւնը որ անմիջապէս ընդ. ժողով գումարելու հրաւիրագիր ղրկէ և ժողովն ալ նոր առաջնորդի մը ընտրութեան ձեռնարկէ։ Այս անակնկալ հրաժարականին վրայ քանիցս թէ անհատապէս և թէ հաւաքապէս դիմումներ կ'ըլլան Տ. Սուքիաս Վ. Պարոնեանի, որպէսզի եթէ կարելի է այդ հրաժարականի պատճառը բանան և համաձայնութեան մը յանգին ու հրաժարականը ետ առնու, բայց այդ դիմումներէ արդիւնք մը յառաջ չի գար և Հոգաբարձութիւնն ալ՝ ճարահատեալ՝ ընդ. ժողով կը հրաւիրէ քուէ տալու և ձայն ունենալու իրաւունք ունեցող ազգայիններն։ Ընդհ. ժողովը մի շաբաթ օր կը գումարուի յԱռաջնորդարան, ուր լեր ու դէմ խօսուելէ յետոյ մեծամասնութեամբ կ'ընդունուի հրաժարականը, և կը յանձնարարուի հոգաբարձութեան ընտրելեաց ցանկի մը պատրաստութիւնն։ Հետեւապէս Հայրենի+ կամ նորա լրատուներն չարաչար կը սխալին եթէ կը կարծեն թէ հրաժարականի պատճառը լոկ [illegible] կամ [illegible] խնդիր մ'է։

Տեղւոյս եկեղեցին ասկէ իբր մէկ քառորդ դար առաջ շինուած է, և այս եկեղեցւոյ շինութեան հետ խմբագրուած է նաեւ Ս. եկեղեցւոյս վարչական եւ ընդ նմին առաջնորդական ընտրութեան մի կանոնագիր. այդ կանոնագրի տրամադրութեան համեմատ — որը հիմնական օրէնք մ'ընդունուած և մինչ ցարդ անփոփոխ մնացած է — տեղւոյն հայ գաղթականութիւնը բոլորովին անկախ է իւր առաջնորդի ընտրութեան և եկեղեցական գործոց վարչութեան մասին, միշտ հոգեւորական գլուխ ճանչնալով ամենայն Հայոց Հայրապետն յԷջմիածին, և ահա այս կանոնագիր բացարձակապէս կը մերժէ այս կամ այն լեռնի իրաւասութեան տակ մտանելն իւր ներքին, վարչական և ընտրական գործոց ու իրաւանց համար. ընդ նմին ապա կը կացուցանէ տեղւոյս հայ ժողովուրդն ինչպէս իւր առաջնորդի ընտրութեան, նոյնպէս ալ հրաժարեցուցման մէջ. ուստի պարզապէս կը մնայ հաստատել թէ տեղւոյս հայ գաղթականութիւնն ոչ ոքի իրաւասութիւն չի կրնար ընդունիլ և այդպիսի խնդիր մ'ալ արդէն չէ ծագած ու ո՛չ ալ կրնայ ծագիլ. Հետեւապէս անհիմն է Հայրենի+ի այն տողերը թէ, [illegible] Այս տողերէն կը փորձենք կարծել թէ Հայրենի+ կրտսած է, Երևոյթներն սա է թէ, ինչպէս ի վերեւ յիշեցաք, Հոգաբարձութիւնը յանձնարարուած էր ընտրելեաց ցանկ մը ընդհ. ժողովոյ ներկայացնել. և բստ որում այդ պաշտօնական մարմինն ալ նամակներ գրեց թէ Էջմիածնայ Աթոռոյն, թէ Երուսաղեմայ Պատրիարքութեան և թէ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանին, և խնդրեց որ իրենց լեռնի մէջ գտնուող և յարմար դատուած մի քանի վարդապետաց կամ եկեղեցականաց անուններ ծանօթացունեն, որ բստ այնմ տեղւոյս ժողովուրդն ալ իւր ընտրութիւնը ընէ. Եւ եթէ չեմ սխալիր, այդ գրուած պաշտօնական նամակներու պատասխաններն թէ Էջմիածնէ և թէ Երուսաղեմէ եկած են. տարաբաղդաբար սակայն Կ. Պոլսոյ Պատրիարքարանին տակաւին յօժարութիւն չէ ունեցած երկտողի մի մեր Հոգաբարձութեան նամակին պատասխանել. մի այն [illegible]ի մէջ այս խնդրոյն վերաբերութեամբ պատրիարքարանի կամ կրօնական ժողովոյ բռնած ընթացքը պարբերաբար կարդալով չեմք կրցած զարմանքնիս զսպել։ Իսկ գալով Մաշտոցի և Ծննդոցի սրբագրութեան, կ'ընդունիմք արդարեւ որ այդպիսի խնդիր մը ծագած է երկար ատենէ ի վեր Գեր. Տ. Սուքիաս Վ. Պարոնեանի և տեղւոյս հայ ժողովրդեան մէջ. բայց այդ նոր խնդիրն ո՛չ թէ [illegible], այլ Մաշտոցի և Ծննդոցի կարգ մը սրբագրութեանց վրայ է, որը այս տեղ շատ երկար կը լինի բացատրել։ Սոյն կրնամք միշտ պնդել թէ հրաժարականի խնդիրն սոյն խնդրոյն հետ բնաւ յարաբերութիւն չունի։ Մաշտոցի և Ծննդոցի սրբագրութեան կամ բարեփոխման համար արդէն քանիցս ազդարարուած էր Տ. Սուքիաս Վ. Պարոնեանի որ, եթէ այնպիսի սխալներ նշմարած է նոյս մէջ, փոխանակ այս (Մանչեսթրի) եկեղեցւոյ մէջ և ինք ուղղել կամ սրբագրել աշխատելու, թող գիտէ մեր Մայր Աթոռոյ կաթողիկոսին, որմէ մեզ եկած հրամանն ու հրահանգն ամեն բանէ գեր ի վեր ըլլալուն, ամենայն հնազանդութեամբ կըլլանայ ընդունիլ. Այժմ կը հարցնեմք Հայրենի+ի պատուարժան խմբագրին թէ տեղւոյս հայ գաղթականութեան այս ընթացքը մէկու սխա՞լ էր. և թէ ի՞նչ պիտի ըլլար մեր հնազանդ եկեղեցւոյ վիճակը եթէ իւրաքանչիւր առաջնորդ իւր կամքի եկեղեցական սրբագրութեանց Մաշտոցի՝ Ծննդոցի և այլ Ս. գրոց մէջ ուզած փոփոխութիւնն կամ բարեփոխում մը մտնելու ենէր առանց մեր Մայր-Աթոռոյ բարձրագոյն հրամանին։

Կետ մը եւս կուզեմք ուղղել և վերջացնել մեր նամակն, որ արդէն բաւականի երկարեցաւ հակառակ իմ կամաց. այն է՝ թէ տեղւոյս առաջնորդութեան տարեկանը մի միայն 150 անգլ. ոսկի է, եւ ոչ թէ 300, որպէս ներկայացուցած էր Հայրենի+։

Դառնամ այժմ Գեր. Տ. Սուքիաս Վ. Պարոնեանի անհատական արժանեաց և յատկութեանց։ Նա՝ այդ պատուական անձնաւորութեան ոչ միայն մարդասէր վարմանց և քրիստոնավայել յատկութեանց վրայ իրաւամբ աքանչացող, այլ՝ զինքը սիրող, իւր ամենաանկեղծ բարեկամն, իւր անբասիր կեանքն յարգող, իւր տաղանդը գնահատող, և իւր անխոնջ աշխատասիրութիւնն ու գրական գործերն պաշտող մ'եմ և պիտի ըլլամ միշտ. սակայն արդարասիրութիւնը պարտք կը դնէ վրաս խոստովանիլ միանգամայն թէ ամեն գրագէտ անպատճառ առաջնորդական պաշտօնի յարմարութիւն չի կրնար ունենալ. ընդունիմք թէ մեզ՝ Հայոցս համար՝ առաջնորդի պաշտօնին մասնաւորապէս պատրաստուած անձանց անհրաժեշտ պէտք կայ։

Թ. ՍԱԳԱՅԵՆՑ

ԿՐԹԱԿԱՆ

«ՄԵՐ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆԱՑ ԱՐԴԻ ՎԻՃԱԿԸ ԱՐԴԻՒՆԱՒՈՐ ԵՂԱ՞Ծ Է ԵՒ ԵԹԷ ՈՉ՝ Ի՞ՆՉ ՆՈՐ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ ՀԱՐԿԱՒՈՐ Է»

(ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ Ի. ՆՍՏԻՆ ՄԷՋ ԽՕՍՈՒԱԾ)

(Տես. [illegible])

Սկզբամբ գրեթէ մի և նոյն հիման վրայ հաստատուած այս զանազան դպրոցական կազմակերպութեանց տիպերէն մասնաւորապէս գաղիականը անցեալ նստի մէջ առաջարկեցի օրինակ առնուլ մեզ մեր նախակրթարանաց կազմական բարեկարգութեան գործոյն համար, իբրեւ բստ իս ամենէն գործնականը իբրեւ մին ամենէն լայներէն, ամենէն յարմարն ընդհանուր միօրինակութիւն մը հաստատելու, մի և նոյն ատեն ամենէն ճկունն ըլլալով տեղական պարագայներու պատշաճելու, միանգամայն և իբրեւ այն որ կրնայ ամենէն աւելի լաւ ճանչցուիլ ու իւր մանրամասնութեանց ու գործադրութեան եղանակաց մէջ ամենէն աւելի ընդհանուր կերպով ուսումնասիրուիլ մեզմէ, քանի որ միշտ տաճկահայոց մտաւոր յառաջդիմութեան գլխաւոր սատարը Գաղիոյ գրական ու գիտական մատենագրութիւնը եղած է։ Գաղիական կրթական օրէնքը (օրէնք 28 մարտ 1882ի և որոշմնագիր 27 յուլիս 1882ի) [Loi 28 mars 1882 et arrêté du 27 juillet 1882]. Նախնական կրթութիւնը հանրային վարժարանաց մէջ կը բաժնէ երեք դասընթացքներու (cours), «տարրական», «միջին» և «բարձրագոյն», որոց երեքին ալ կազմութիւնը պարտաւորիչ կը դնէ ամեն դպրոցաց համար, ինչ որ ըլլայ դասարանաց ու աշակերտաց թիւը։ Երբ թաղի մը մէջ առանձինն մանկապարտէզ կամ մայրական դպրոց չկայ, դպրոցական տարիքէն (7 տարեկան) վար եղող տղայք նախակրթարանը կ'ընդունուին և անոնց համար կը կազմուի մի մանկական դասարան (classe eufantine) կամ, բստ մեզ, ծաղկոց։ Եթէ դպրոցի մը մէջ նախնական ուսմանց վկայականն ստացող տասն աշակերտք կան որք, բարձրագոյն դասընթացքըն լրացուցած, կը բաղձան շարունակել իրենց կրթութիւնը, կրնայ լրացուցիչ դասընթացք մը (cours complémentaire) հաստատուիլ մէկ տարւոյ տեւողութեամբ։ Ուսմանց տեւողութիւնը կը բաժնուի հետեւեալ կերպիւ. (Տօդ. 3 որոշումն)։—Մանկական դասարան, մէկ կամ երկու տարի, բստ այնմ որ տղայք մտնեն 6 կամ 5 տարեկան. տարրական դասընթացք, երկու տարի, 7էն 9 տարեկան. միջին դասընթացք, երկու տարի, 9էն 11 տարեկան. բարձրագոյն դասընթացք, երկու տարի, 11էն 13 տարեկան. լրացուցիչ դասընթացք բարձրագոյն նախնական կրթութեան, մէկ տարի։—Մէկ ուսուցիչ և մէկ դասարան (classe) ունեցող դպրոցաց մէջ, ո՛չ միջին և ո՛չ բարձրագոյն դասընթացքներուն մէջ ո՛չ մի բաժանում պիտի կրնայ հաստատուիլ, և 9 տարեկանէն վար տղայոց համար 2 բաժանումէն աւելի չպիտի կրնայ հաստատուիլ։ Միայն երկու ուսուցիչ ունեցող դպրոցաց մէջ, մին պիտի ստանձնէ միջին և բարձրագոյն դասընթացքները, միւսը տարրական դասընթացքը՝ ի միասին ըլլալով, եթէ տեղի կայ, 7 տարականէն վար տղոց հետ։ Երեք ուսուցիչ ունեցող դպրոցաց մէջ, մէն մի դասընթացք առանձին դասարան մը կը կազմէ։ Չորս դասարանով դպրոցաց մէջ, տարրական դասընթացքը երկու դասարանի բաժնուած պիտի ըլլայ, միւս երկու դասընթացից իւրաքանչիւրն մէկ դասարան պիտի կազմէ։ Հինգ դասարանով դպրոցաց մէջ, տարրական դասընթացքը երկու, միջինը երկու, իսկ բարձրագոյնը մէկ դասարան պիտի կազմէ։ Վեց դասարանով դպրոցաց մէջ, երեք դասընթացից իւրաքանչիւրն երկու դասարան պիտի կազմէ։ Ամեն անգամ որ մի և նոյն դասընթացքն երկու դասարան պարունակէ, մին դասընթացքին առաջին տարին պիտի կազմէ, միւսը երկրորդ տարին։ Մի և նոյն դասընթացքին երկու դասարանները պիտի հետեւին ուսմանց մի եւ նոյն նախագծին (programme), բայց դասերն ու վարժութիւնք աստիճանաւորեալ պիտի ըլլան, այնպէս որ աշակերտք երկրորդ տարւոյն մէջ կարենան վերստին տեսնել, աւելի խորցնել ու լրացնել առաջնոյն ուսմունքը։ Վեց դասարանէն վեր, վարժապետաց թիւն ի՛նչ ալ ըլլայ, ո՛չ մի դասընթացք չպիտի կրնայ երկու տարիէն աւելի ունենալ։ Վեցէն աւելի եղող դասարանք, առանց հաշուելու մանկական դասարանն, պիտի լինին համընթաց դասարանք, դասընթացքի մը առաջին կամ երկրորդ տարւոյն աշակերտաց առաւելեալ թիւը յերկուս բաժնելու միայն սահմանեալ։ (Տօդ. 4,5,6,7,8,9,10, 11 որոշումն.) Հանրային նախակրթարանաց մէջ աւանդեալ կրթութիւնը եռակի առարկայ ունի. դաստիարակութիւն ֆիզիքական, դաստիարակութիւն իմացական, դաստիարակութիւն բարոյական, որոց պահանջած աստիճանաւորեալ դասք եւ հրահանգք մանրամասնուած են սոյն որոշմնագրոյն կցուած ուսումնական ծրագրոյ մէջ։ Օրէնքը կը պատուիրէ մէն մի դպրոցական տարւոյ սկիզբն օր առ օր և ժամ առ ժամ ժամանակի գործածութեան շաբաթական ցուցակին յօրինուիլն ի ձեռն դպրոցին տնօրէնին կամ գլխաւոր ուսուցչին, որպէս զի, յետ հաւանութեան կրթական շրջանակին այցելու տեսչին, կախուի դասարանաց մէջ, և կը թուէ մի առ մի այն ընդհանուր պայմանները զորս լրացնել պարտի լաւ ժամանակացոյց մը և որոց վրայ համառօտ գաղափար մը տուինք արդէն։ Ուսմանց ծրագիրը նախակրթութեան երեք աստիճանաց, երեք դասընթացից համար ալ կը ներկայացնէ միեւնոյն ճիւղերն, որք են, 1. ֆիզիքական դաստիարակութեան համար առողջապահութեան և մաքրութեան խնամք և պատուէրք, մարմնամարզք, ձեռական աշխատութիւնք. 2. իմացական դաստիարակութեան համար, ընթերցում, գիր, մայրական լեզու, պատմութիւն, աշխարհագրութիւն, քաղաքացւոյ ուսումն (instruction civique), գործնական իրաւագիտութիւն (droit usuel), տնտեսագիտական ծանօթութիւնք, թուաբանութիւն, երկրաչափութիւն, գծագրութիւն, գործնական տարերք բնագիտական և բնապատմական գիտութեանց, հողագործութիւն և պարտիզպանութիւն, երգ. 3. բարոյական դաստիարակութեան համար՝ բարոյախօսութիւն (ուսումն պարտուց առ անձն, առ ընկերութիւնն, առ Աստուած)։ Պաշտօնական ծրագիրք Մանկական դասարանի իրագիտական դասուց համար ամփոփելու բաժանեալ մանրամասն յատուկ ծրագիր մը տալով, թելադրած են զանազան կրթական խմբաւորութեանց նոյնն ընել իրենց շրջանակին մէջ ամեն դասընթացից ուսման մէն մի ճիւղին համար, որպէսզի իւրաքանչիւրին ընդարձակութիւնն ու սահմանները ճշդուին, ընդհանուր ծրագրի մ'ունեցած տարտամութիւնը անհետանայ, ուսուցչաց ընթացքը կանոնաւորի, միեւնոյն շրջանակի դպրոցաց համապատասխան դասընթացից ու դասարանաց մէջ համընթացութիւն գտնուի և վարչական հսկողութիւնն ալ որոշ կէտեր ու դիւրութիւն ունենայ։ Զանազան գաւառաց մէջ պատրաստեալ այսպիսի «ամսական բաշխումներ» (répartition mensuelle) ինչ ինչ տարբերութեամբք ու տեղական պատշաճմամբք արդէն կատարած են զայս գործ։

Այսպիսի մանկավարժական կազմակերպութեան մը բստ ինքեան ներկայացուցած առաւելութիւնք ակներեւ են։ Նախակրթութեան երեք դասընթացքներու բաժանումը, փոխանակ «առաջին կարգ», «երկրորդ կարգ», «երրորդ կարգ» ևն անորոշ բառերուն, բնական ու բանաւոր բաշխում մ'է աշակերտաց բստ հասակի և զօրութեան ու հիմնական միօրինակութիւն մը կը դնէ նախ ամեն նախակրթարանաց միջեւ, ըլլան գիւղային, ըլլան քաղաքային, աղքատ կամ հարուստ թաղերու վերաբերեալ։ Ուսմանց ընդհանուր ծրագիրը կը պարունակէ մարդուն ու քաղաքացւոյն անհրաժեշտ ամեն գիտելիքները։ Անոր գլխաւոր հանգամանքն այն է որ իւր մասերէն իւրաքանչիւրն կատարեալ ամբողջ մը կը կազմէ։ «Անդստին տարրական դասընթացքէն, կ'ըսէ Ժ. Կայեար՝ Նախակրթութեան տեսուչ ի Բարիզ՝ իւր «Մանկավարժական կազմակերպութիւն» յօդուածին մէջ (Տես Մանկավարժ. բառարան, Պիւիսօնի Ա. մասն) ուսուցման բոլոր նիւթերն ալ կ'ընդգրկուին իւրեանց նախատարերց մէջ, այնպէս որ բաւականաչափ ամբողջութիւն մը կրնան կազմել։ Միջին դասընթացքին մէջ ամէնքն ալ ընդլայնում մը կ'ստանան։ Բարձրագոյն դասընթացքին մէջ, օրէնքէն նշանակուած մեծագոյն աստիճանին կը հասնին։» Եւ այս հանգամանքն, բաց ի մանկավարժական առաւելութենէն, սա մասնաւոր օգուտն ալ ունի որ առանց բարձրագոյն աստիճանին հասնելու դպրոցէն ելնող տղայն միշտ իւր չափին մէջ ամբողջական հմտութիւն մը կը տանի իւր հետ, զոր յետոյ, կ'ըսէ Կոէառ, որ մասնաւորապէս կը շեշտէ զայս առաւելութիւն, դիւրին պիտի ըլլայ իրեն պահել և ընդլայնել, թէ ինքնիրեն հայրենի տան մէջ և թէ՝ արհեստավարժ չափահասից ու աշակերտներու դասարաններու մէջ»։ Այս օգտաւէտ պարագայ մեծ կշիռ կ'ըստանայ անշուշտ յաչս այն ժողովրդոց մանաւանդ առ որս նախակրթութիւնը օրինօք պարտաւորիչ չէ դարձած։ Բաց աստի դասընթացքներու համընթացութիւնն մի և նոյն կրթական շրջանակի դպրոցաց մէջ, մի օրինակ ամսական բաշխմամբ ապահովեալ, կը ներէ թաղ փոխող աշակերտաց որ նոր դպրոցին մէջ ուր կը փոխադրուի՝ կարենայ իրեն յարմարագոյն բաժնին մէջ զետեղուիլ խակոյն առանց խանգարելու իւր ուսմանց կարգը։ Իւրաքանչիւր դասընթացքի երկրորդ տարիները, որք նախորդը կը կրկնեն ինչ ինչ ընդլայնմամբք և յաջորդութիւնն երեք դասընթացից որք ծրագրի մի և նոյն նիւթերը կ'առնուն վերստին՝ զարգացնելու և [illegible], հարեւանցիէն հետզհետէ դէպ ի [illegible], դասաւորեալ տանելու համար, իբրեւ երեք համակեդրոն շրջանակներ որք կը լայնին տակաւ, յարմարագոյն եղանակը չէ՞ն կրկնութեան ու աստիճանական զարգացման շնորհիւ մտաց մէջ անջինջ ու խոր քանդակելու ստացեալ կրթութիւնն։ Դասընթացքին ու դասարանին իրարմէ որոշ ու զատ ըմբռնումը և դասարանաց ու վարժապետաց թիւը աշակերտաց թուոյն համեմատելը մեծ առաւելութիւններ են դարձեալ որովք հնար կը լինի առանց աղքատիկ թաղերու աննպաստ կացութենէն արգիլուելու, հիմնապէս միեւնոյն ծրագիրը գործադրել յետին գիւղին ու առաջին ոստանին մէջ և միեւնոյն նախնական կրթութեան [illegible] առաւելութեանց մասնակից ընել շինականին ու քաղաքացին զաւակները։ — Ուսումնական Խորհրդոյ մէջ իմ պատուարժան պաշտօնակցացս առաջարկած եմ արդէն մեր նախակրթութիւնն հիմնել բստ գաղիականին երեք դասընթացքներու վրայ, իւրաքանչիւրն երկամեայ տեւողութեամբ, առաջարկ որու համամիտ գտնուած են, և համոզուած եմ որ ուրիշ յարակից կէտերու մասին ալ օգտակար պիտի լինի մեզ ներշնչուիլ միեւնոյն դպրոցական կազմակերպութենէն, որ երկար փորձերու և գիտութեան արդիւնք է, որոյ ամեն տրամադրութիւնք ալ, որպէս տեսանք, Գաղիոյ յատուկ չեն և ոչ ամբողջութեամբ Գաղիացւոց նախաձեռնութեան պտուղ։ Բայց բստ որում ո՛ր և է դպրոցական ներքին նոր կարգադրութիւն՝ որ գործադրուելու համար ուսուցչաց աջակցութեան կը կարօտի՝ չի կրնար իւր բոլոր արդիւնքն յառաջ բերել, եթէ ուսուցիչք ինքնին համոզուած չլինին անոր օգտակարութեան ու բանաւորութեան եւ կերպիւ իւիք մասնակցած անոր հաստատութեան, իմ կարծիքն այն եղաւ որ պէտք էր նոր կազմուելիք վիճակին ու հիմնելի դրութեան վրայ կանխաւ համոզում գոյացնել մեր ուսուցչաց մէջ՝ իրենց խորհրդածութեանց ենթարկելով զայնս։ Ինչ որ ըրինք։ Վստահ եմ, ազնիւ պաշտօնակիցք, դուք ամենէն յառաջ ու ամենէն աւելի զգացած էք մեր նախակրթարանաց արդի անկազմ ու խառնաշփոթ վիճակին թերութիւններն ու հիմնական դարմանի անհրաժեշտ պէտքն, եւ կը յուսամ որ դուք եւս համամիտ պիտի լինիք թէ բացատրեալ դրութեան հետեւողութիւն մը գործնական ու արդիւնաւէտ ճամբու մը մէջ պիտի դնէ զմեզ յետ երկարատեւ խարխափմանց ու փորձոց։ Այս հետեւողութիւնն անշուշտ չպիտի լինի կէտ առ կէտ, կոյր, այլ պատշաճեցմամբ մեր առանձին հանգամանաց, պայմաններուն, պիտոյից։ Զոր օրինակ, գաղիացին իւր նախակրթարանի մէջ գաղիերէնէ զատ լեզու չուսուցաներ. մենք բացի հայ լեզուէն պարտաւոր եմք ուսուցանել պետական լեզուն՝ թուրքերէնը, և բազում ուրեք նաեւ փաղերէնը։ Կրօնի դասը մասնաւոր կարեւորութիւն ունի մեզ համար, որ կրօնական ժողովուրդ մ'ենք։ Թող չկարծուի նաեւ թէ միամտաբար կը խորհիմք որ նոր կազմակերպութիւն մը նոր դրութիւն մը իբր մոգական գաւազանաւ յանկարծ ամեն ինչ պիտի փոխէ ի մեզ, ամեն [illegible] պիտի նորոգէ, ամեն ինչ ի լաւն պիտի շրջէ։ Ո՛չ. անտարակոյս դեռ շատ բանի պէտք կայ ու պիտի ըլլայ արդիւնաւէտ գործելու համար հաստատեալ կարգն ու հրատարակեալ ծրագիրներն, մանաւանդ, որպէս իրաւամբ կը գիտէր ազգային թերթ մը, պէտք մարդու, կարող մարդերու, այսինքն կարող ու ձեռնհաս մանկավարժ ուսուցիչներու և տեսուչներու, վարիչներու։ Այո՛, այդ ամենը ճշմարիտ է, սակայն ճշմարիտ է նաեւ թէ Փարիզ մէկ օրէն չշինուեցաւ, ինչպէս կ'ըսէ գաղիական առածը, թէ ամեն բանի մէջ կարգ մը կայ, թէ յառաջդիմութիւնը դէպ յառաջ առնուած փոքր փոքր քայլերու շարք մ'է, թէ ամեն քայլերէն յառաջ կայ ու պէտք է լինի առաջին քայլը, եւ թէ զմեզ զբաղեցնող նախակրթական բարեկարգութեան խնդրոյն մէջ առաջին ու վճռական քայլ մ'է անշուշտ նախակրթարանաց ծրագիրքն ու անոնց բաժանումները, աշակերտաց դասաւորութեան ու դասարանաց կազմութեան պարագայները, ժամանակի գործածութիւնը, ուսուցչաց պարտիքն ու պաշտօնավարութեան եղանակը գիտնալ, փորձառապէս ճշդող մանկավարժական կազմակերպութիւն մը։ Ա՛լ անկէց յետոյ յառաջդիմել դիւրին կը լինի համեմատաբար. ճամբան հարթուած ու գծուած է, և քան զմեզ յառաջադէմք կը ցուցնեն մեզ ուղղոյն դժուարութեանց յաղթելու եղանակն իրենց փորձեալ ու զարգացեալ մեթոդներով և իմաստութեամբ և գիտութեամբ պատրաստուած դասագրքերով, յորոց յայնժամ ուղղակի օգտուիլ հնարաւոր պիտի լինի մեզ։ Մեր ուսուցիչք, տակաւ բուն նախակրթիչներ դարձած, պիտի կրնան, այո՛, ուղղակի օգտուիլ եւրոպեան մանկավարժական գրականութենէն, հանդէսներէն ու գրքերէն, զի պիտի կրնան ուղղակի գործադրել ու փորձել իրենց ուսածն, մինչդեռ այժմ, գիտեմ, կան մէկէ աւելի ուսուցիչներ, հետամուտ, զոր օրինակ, գաղիացի մանկավարժից հրատարակութիւններուն, որք սակայն իրենց ամենօրեայ գործին համար չեմ ըսեր բնա՛ւ, այլ շա՛տ օգուտ չեն քաղեր իրենց ուսումնասիրութիւններէն, քանի որ, մեր դպրոցաց ու ծրագրոց կազմակերպութիւնը լինելով տարբեր ու, ըսե՛մ բառը, հակամանկավարժական իսկ, միջոց չունին անոնց անմիջական կիրառութիւնն ընելու։ Այս կերպով տակաւ մեր ուսուցիչք, որոց մէջ կը հաւատամ թէ կան շատ բարի կամեցողութիւններ, իրենց գործոյն անկեղծ սէրն ու լաւագոյնին տենչն ունեցողներ, իրենք զիրենք պիտի կազմեն, պիտի զարգացնեն, և այն մարդերը՝ որոց պակասութեան վրայ կ'ողբար քիչ յառաջ ակնարկած թերթս՝ պիտի գոյանան, պիտի շատնան։ Ջերմութեամբ պիտի ուսումնասիրուին լաւագոյն մեթոտները՝ երբ անգամ մը գիտնամք թէ ի՛նչ բանի ու որո՛ց համար ի գործ պիտի դրուին անոնք, և պիտի ունենամք ընտիր մեթոտիք, նպատակայարմար դասագրքեր որոնք պիտի գործածուին։ Շեշտեցի այս բառը, «պիտի գործածուին», վասն զի ցարդ թէեւ ինչ ինչ մանկավարժական ուղղութեամբ դասագրքեր յօրինուեցան ի մեզ թարգմանօրէն կամ հետեւողութեամբ, ինչպէս Տիկին Բաք-Բարբանդիէի գործերէն մէկ քանիները, մասամբ «Ֆրանսինէ» կոչուած ընթերցանութեան գիրքը և ուրիշներ, բայց չգործածուեցան, չհասկցուեցան, անօգուտ մնացին, զի մեր ուսուցիչք ու տնօրէնք չէին կրնար գիտնալ ու գտնալ թէ ճշդիւ մեր արդի դպրոցական կարգերէն ու ծրագրի առարկաներէն ո՛րո՛ւն կը պատշաճէին անոնք։ Կը յուսանք թէ յայնժամ աւելի ալ զգալի պիտի ըլլայ վարժապետ ու վարժուհի պատրաստող գէթ երկու յատուկ դպրոցներ և մի քանի ուսուցչավարժ դասընթացքներ հաստատելու պէտքն, որով լրջօրէն կ'ապահովուի մեր մատաղ սերնդեան ֆիզիքական, իմացական ու բարոյական դաստիարակութեան կենսական գործը։

Վերջացնելէ առաջ կ'ուզեմ պատասխանել երկու առարկութեանց։

Ռ. Ց. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

(Շարունակելի)

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Լրագրավաճառ Զ... վերջին աստիճան նիհար անձ մ'է և հակառակ այս տաքերուն, իւր դէմքը տժգոյն է լուսնի մը լոյսին պէս։

Օր մը, պուլվարին վրայ, կառք մը կը կանչէ. այն վայրկենին երբ կը պատրաստուէր նստիլ, կառապանն, լի կարեկցութեամբ, ըսաւ նմա.

—Ո՞ր հիւանդանոցը պէտք է փոխադրել զձեզ, պարոն...։

* * *

Կատակերգակ մը, իւր դերին մէջ հետեւեալը կ'ըսէր.

—Ա՛հ, ե՞րբ ուրեմն պիտի կարողանամ հանգիստ մնալ։

—Երբէ՛ք, գոչեց իւր կօշկակարն, որ սրահին մէջն էր. երբէ՛ք, մինչեւ որ պարտքդ չվճարես։

* * *

—Կառապան, ըսաւ դատարկապորտ մը, գիս Սէն-Քլու տանելու համար քանի՞ սու կ'ուզես։

—Ութը ֆրանք։

—Ութ ֆրա՜՜՜նք... ըսաւ դատարկապորտն, լաւ ուրեմն. նստէ կառքիդ մէջ, ես 30 սու կը տանիմ զքեզ։

* * *

Աշխարհագրութեան դասի միջոցին.

—Նոր-Քալէտոնիան ո՞ւր կը գտնուի։

—Ովկիանիա։

—Եւ հոն երթալու համար ո՞րկէ անցնելու է։

—Եղեռնադատ ատենէն։

* * *

Աղքատ ու փոքրիկ գիւղի մը նախնական դպրոցին մէջ, 8 տարեկան մատաղատի աղջիկ մը կար, որ թուաբանական դասերուն մէջ խիստ տկար էր։

Ուսուցիչն ուզելով նմա ըմբռնել տալ «յաւելումն», հետեւեալ օրինակաւ սկսաւ.

—Աջ գրպանիս մէջ, ըսաւ նա, հինգ հատ քսան ֆրանքնոց ունիմ և ձախ գրպանիս մէջն ալ երկու, քանի՞ հատ ունեցած կ'ըլլամ։

—Ցուցուր որ հաւատամ, կը պատասխանէ փոքրիկ աղջիկն առանց շփոթութեան։

Խեղճ վարժապետն չկրցաւ ծիծաղն բռնել այդ միամտութեանը վրայ որով լիովին կատարեալ շփոթութեան մէջ կ'իյնար։

Լ. Պ. Թ.

ԼԱՆՕԼԻՆ

ՔՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ

ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղեքուածներու։

ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման։

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ [illegible]։

Կը վաճառուի ամեն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։

Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս Մ. Ս. ՖՐԷՕՅԼԻԽ

Կալաթիա, Մերթէպանի փողոց, Գրնաճեան խան։

ԱԶԴ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Օսմ. Հանրային Պարտուց փոփոխեալ բաժնեթուղթերն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութեան ամսոյ 29ի ազդին համեմատ, կէս (½) առ հարիւր տոկոս մը պիտի վճարուի իրենց՝ բաժնեթղթոց անուանական արժէքին վրայ։

Հետեւապէս, 1892 սեպտ. 1|13էն սկսեալ պարտին ներկայացնել իրենց փոփոխեալ բաժնեթղթոց թիւ 18 կտրոնները սովորական պորտըրէօներուն հետ, օսմ. կայս. պանքայի գրասենեակն ի Պոլիս, Թարաքճըլար փողոց, երկուշաբթի, չորեքշաբթի և հինգշաբթի օրերն, առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ ժամն 2 յետ միջօրէի։

Ցիշեալ կտրոններուն փոխարէն իրենց պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որով իրաւունք պիտի ունենան 10 օր ետք գանձել ստակները։

Կ. Պոլիս 29 օգոստ. 92

Փարիզի բոլոր վայելչասէր տիկնայք կը գործածեն Տիաֆանը, Սառա Պէռնար Փօտրան, և Տիաֆան հոտեղէնաց վաճառատան միւս բոլոր արտադրութիւնները։

ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ԴԵՂԵՑԻԿ ՏՊԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ԸՆԹԱՑՔ

ՇԱՐԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԵՒ ՎԱՅԵԼՉԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ

Աշխատասիրութեամբ

ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆԻ

Տեսակին մէջ նոր եւ միակ այս դասագիրքն ընական եւ գործնական եղանակով կը վարժեցնէ գեղեցիկ եւ վայելուչ կերպով շարադրել։

ԿԸ ՊԱՐՈՒՆԱԿԷ

1. Շարադրութեան հիմնական կանոններ, համաձայն հայ լեզուի ոգւոյն.

2. Վայելչախօսական եւ լեզուագիտական հրահանգներ։

3. Ընդլայնելի նիւթեր [առակք, մանրավէպք, նամակք] օգտակար եւ զուարճալի միանգամայն։

Կեդրոնատեղի՝ զարգարեան գրատուն, Սուլթան համամ, 12.

Գին 3 ղրշ. Գաւառացիք զեղչ։

190 1—5

ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԱՃՈՒՐԴՈՎ

ՄԵԿՆՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ

Ցառաջիկայ ուրբաթ, 9 օգոստոս, ժամը 2ին յետ միջօրէի և յաջորդ կիրակին, 11 օգոստ. ժամն առաւօտեան 10ին պիտի ձեռնարկուի ճոխ կահ կարասիի վաճառման Պ. ԿՈՄՍ ԿՐԱՅԻԱՏԵԼԼԻ տան, Բերա, Համալ Պաշի փողոց, թիւ 76, Անգլ. դեսպանատան մօտ։

Կահ կարասին է Լուի ԺԵ. ի սրահի կահեր, լամպարներ, հայելիներ, խոալական յախճապակիներ, պատկերներ, գրասենեակի կահեր, ննջասենեկի ամբողջ զարդեր, հայելաւոր դարակներ, անկողնոյ կազմածք, ճաշասրահի կաղնեփայտէ կահեր, անօթք խոհանոցի, ևն. թրքական երեք մեծ գորգեր և զանազան պզտիկ գորգեր։

Այցելելու համար դիմել ստորագրելոյն գրասենեակն ի Ղալաթիա, Բէրչէմպէ-բազար։

Կ. Պոլիս, 5 սեպտ. 1892

Է. ՏԸ ՔԱՍԹՐՕ

[illegible]

194 2—4

ԱԶԴ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչական խորհուրդը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ յառաջիկայ սեպտ. 1/13էն սկսեալ կէս (½) առ հարիւր տոկոս մը պիտի վճարուի օսմ. Հանրային Պարտուց փոփոխեալ բաժնեթղթոց թիւ 18 կտրոններուն վրայ։

Կ. Պոլիս 29 օգոստ. 92

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ՓՈԽԱՆՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ՊԷՅԱԶԵԱՆ

Որ Օսմ. դատարանաց քաղաքային, պատժական և առեւտրական ճիւղերուն մէջ երկատասան տարիներ անդամութեան պաշտօններ վարելէ յետոյ վերջին տարիներս փաստաբանական գործերով կ'զբաղէր, իւր գրասենեակն հաստատած է ի Պոլիս։

Կ'ստանձնէ Կ. Պոլսոյ և մերձակայ գաւառաց մէջ Օսմ. քաղաքային և առեւտրական դատարանաց, վարչական ժողովոց եւ մահքէմէի չէրիյէի առջեւ տեսնուելիք ամեն կարգի դատերու (պիտայէթ, իսթինաֆ, թէմիզ), ինչպէս նաեւ մեր Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ տեսնուելիք դատերու փոխանորդութիւն և դատական ամեն տեսակ մթեանց պատրաստութիւն։

Կ'ընդունի գաւառներէ յղեալ իսթինաֆի և թէմիզի վերաբերեալ գործեր և դատական և այլ Օսմ. ամեն Նախարարութեանց մօտ հետամտութեան կարօտ (Թագիպաթ) յանձնարարութիւններ։

Մասնաւոր պայմաններով կը հայթայթէ դատական ծախսն և փոխանորդութեան վարձքն այն տեսակ դատերու որք սուղ միջոցի մէջ յաջողութեամբ վերջ գտնելու ապահովութիւն ունին։ 17

Դիմել. Բիւչիւք Ապտուլլա խան թիւ 4, Մարքուճեօլար-իչի, Ստամպոլ։ 13—60

ՆԻԲՕԼԱ ԱՆՏՐԻՕՄԷՆՕ

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ

[illegible] 99

Պ. Նիքօլա Անտրիօմէնօ այս անգամ Եւրոպայէ բերել տուած է լուսանկարչութեան յատուկ բազմաթիւ նորահնար գործիներ թէ՛ մեծ և թէ՛ փոքր լուսանկարներու պատրաստութեան համար։ Պ. Նիքօլա Անտրիօմէնօ ինքն անձամբ կը հանէ իրեն դիմող բազմաթիւ յաճախորդաց լուսանկարները։ Իբրեւ ապացոյց իւր կատարեալ յաջողութեան և յաճախորդացը հարկ եղած ապահովութիւնը տալու համար կը ծանուցանէ որ եթէ լուսանկար մը առաջին անգամ չյաջողելով տիրոջը կողմէ մերժուի, պատրաստ է երկրորդ անգամ հանել զայն։ Ո՛վ որ կը փափաքի թէ՛ աժան գնով, թէ շուտ և թէ բնականին նման լուսանկար մը ունենալ կրնայ առիթէն օգուտ քաղելով դիմել Պ. Նիքօլա Անտրիօմէնօի լուսանկարչատունն, ուր ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնայ։

Ինչպէս որ յստակ և պայծառ օրերու մէջ, նոյնպէս ամպոտ և մառախլապատ օրերու մէջ եւս լուսանկարք ամենայն յաջողակութեամբ պիտի հանուին նոր գիւտերու շնորհիւ։

Զգուշացէ՛ք կարգ մը անձերէ, որք ինքզինքնին իբրեւ լուսանկարիչ կը ներկայացնեն։ 60—90

«Փլավիեան» շոգենաւը, կը սպասուի Լիվրբուլէն դէպ ի ամսոյ 15։

[illegible]

ԷՏ. ԼԱՖՈՆՏԷՆ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՆ ԵՒ ԸՆԿ.

«Բօլբինօ» շոգենաւը, Նաւապետ Սըմիթհ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյ 6ին և 21ին աստ կ'սպասուի։

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ — ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10,695,969
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,650,872

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,056,900
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,800

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխադարձ ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած փառաւոր երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար գիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամաթղթերն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կրնան դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ թիւ 22 և 22 ա. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԱՆՈՒՇԻ ՈՒ ՕՇԱՐԱԿԻ ՍՊԱՍՆԵՐ
ԱՆՈՒՇԻ ՍԿԱՀԱԿՆԵՐ, ԴԳԱԼՆԵՐ ՈՒ ՍԿՈՒՏԵՂՆԵՐ
ԴԵՂԱԿԵՐՏ ԵՒ ԶԱՐԴԱՐՈՒՆ

Վերոյգրեալ նիւթերն, արդիւնք տեղացի հայ արհեստաւորաց ճարտարարուեստին, արծաթազօծեալ են հարիւր այոր արծաթով ու նուրբ ճաշակաւ մը պատրաստուած և բուն իսկ արծաթեայ նաօթներէն բնաւ տարբերութիւն չունին։ Փափաքողք կրնան դիմել ի Պոլիս Մեծ Շուկայ Վարագճը խան, վարի յարկ, թիւ 2, Ցովսէփ Թօլեանի սենեակը։

ԴԵՂ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՑ

Տօքթօր Ալէքի ջերմային հիւանդութեան, այսինքն՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զուտ բուսեղէնաց, է գաանաճամ և ազգու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճահճախառն վայրերու ջերմոտ կլիմայից վատ ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ազդեցիկ ստոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդիւնքը ստոյգ գին [illegible]։ Այս ֆիզիքական խանգարումներ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր անտեսանելի նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն յօդերն, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և [illegible], և արեան թունաւորումն. որոց առանձնայատկութիւնք նշուած է. ջերմ և ստացու, [illegible] ջերմ պարբերական ջերմ, ընդհատեալ ջերմ, մաղձային տենդ և հրատապ տենդեր։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր վճռական ապականեալ և թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճահճախառն վայրերէ մաղձոտ նիւթեր, կամ բաց տղմանցներէ և ականներու ծակերէն ելած թունաւոր կազերով, որոց մազդիկ կը ծծեն շնչառութեամբ։

Ալէքի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այս թունաւոր նիւթոց կառ [illegible] ազդեցութիւնն՝ ... կը գտնէ զայն մարմնոյ մէջէն, որու դեղ է ամեն ոք ... առանց [illegible] միմիայն թէ տրուած հրահանգի համեմատ գործածուի. կը ծախուի Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա Կ. Պոլիս։ 22

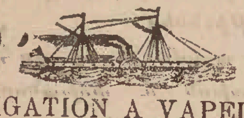

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 24 5 Օտեսայի ասուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 256 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի ասուրհանդակը, ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 26,7 Օտեսա-Սեբաստոպոլի ասուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 267 [illegible] ժամ 11ին։
Եշ. 27 8 [illegible] ասուրհանդակ, ժամ 3ին յետ միջօրէի։

Ազդ.—գործ. 26/7, երկշաբթի օրը Կ. պոլսէն [illegible] նաւահանգիստները մեկնող [illegible] Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, և Բօր-Սայիտ դառնալ [illegible]։ 12

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն, եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռօոյէլ Վինտզըրի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգիլէ մազերու թափիլն եւայլն։ Այս դեղ, որուն տէրը չքադրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի ղրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւոր վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վիրժինի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Ռօոյէլ Վինտզըրի ծախուած տեղերը։

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Բերուի քօքայով շինուած ՄԱՌԵԱՆԻ ԳԻՆԻՆ, ակդացուցիչ և գրգռիչ դեղերուն ամենէն ազդուն է, գերընտիր վերանորոգիչ մարսողութեան և շնչառութեան գործարանաց, ձգտող ձայնական լարերու։ Բինքինայէն նախամեծար է որուն ջերմացուցիչ յատկութիւնները չունի, անարիւնութեան դէմ գործածուող դեղերուն մէջ ամենէն գերազանցն է։ Իբր քաջալեր համով ընդունուած է իբր ապանդերի գինի և այսպէս, հաճոյալի ձեւոյ մը ներքեւ, ոյժ և առողջութիւն կուտայ։ Ըր բժիշկ երկիմարդոց ԱՆԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ և ամենէ տկար անձանց կուտայ կորով և աշխոյժ։ ԹՈՄԱՌԵԱՆԻ, քօքայի առաջին ծաւալիչը, Պուլվառ Հոսման, 41, Բարիզ։ Թուրքիոյ բոլոր դեղարաններու և դեղագործական մթերանոցներու մէջ կը գնուի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց
Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ չքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդէսին մէջ.

Քսան տարուան յաջողութիւն յիտալիա, յԱմերիկա, ի Հնդկաստան, յԱրեւելս և յԵգիպտոս.—Չքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մէլպուրնի և Պրիւսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիէննայի մի ջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ տաքջերապահական ամենէն ծանօթ պիտերըն է։—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զգուշական գարմանական ճահճային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ պիտերըներէն և ամէնուրեն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր. ճաշէն յետոյ, աղդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, Սելզի ջրոյ և խահուէի հետ.

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր անուշարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ԸԷՔՔԻԱ 2218

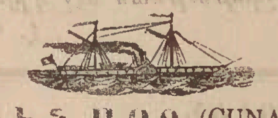

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ուր ամէն երկու շաբաթ կը ճամբէ Լիվերպուլ և Արեւելեան Ծովու [illegible]

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալմպրիա	7718	Գագալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ումպրիա	7268	Մարաթոն	2403
Գամփանիա	5587	Ալկեա	2393
Լեֆալոնիա	5517	Սարտինա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Պոթնիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէբբօ	2148	Բըրէնիսա	899
Քէտար	1876	Մորոքքօ	1855
Շէրոսուրկ	1614		

«Քէտար» շոգենաւը, նաւապետ Քրինկ, Լիվերպուլէն առաջ կը սպասուի դէպ ի սեպտեմբեր 11։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակալը
Thomas C. Joly
Ալեքսիանոս խան. Թիւ 11 Ղալաթիա

17

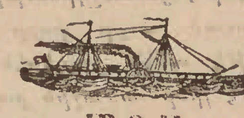

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերպուլ և Մեծ Բրիտանիոյ միջեւ ճամբորդներ

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Քանոբուս	4200	Սֆինքս	3000
Շէրոս	4000	Օսայրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նէֆթիս	3000
Սէսոսդրիս	3250	Բէրա	3000
Թիբա	3250	Լօթիս	800
Մեմֆիս	3250	Օլիմբոս	800
Մարիօթիս	3250	Սէթի	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻՏՕԼ և Ընկ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրբուլ

Արտօնատէր Ս ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՔԻՐԽՆԸՐ ԵՒ ԸՆԿ. ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՄԵՔԵՆԱՑԻՑ
Ի ԼԱՅՓՑԻԿ-ՍԵԼԼԸՐՀԱՈՒԶԷՆ

Կը շինէ Ցուրտ Մասմասնեութեամբ

ՍՂՈՑ ՄԵՔԵՆԱՑՆԵՐ ԵՒ ԳՈՐԾԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ ՓԱՅՏ ՏԱՇԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՈՒՂՂԱՁԻԳ ՍՂՈՑ

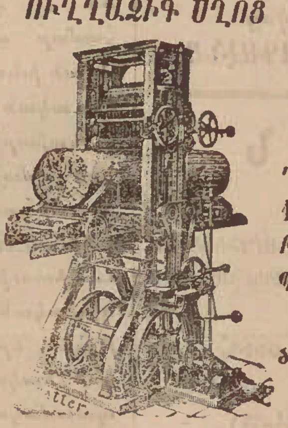

ՇՐՋԱՆԱՁԵՒ ՍՂՈՑ

Մեքենայք՝ ատաղձարանաց համար, կաշկարասիի գործարանք, դրամարկղի գործարանք, սղոց մեքենայք, երկաթուղեաց մեքենայք, եւն. եւն.

Գործարանը 22 000 է աւելի մեքենայ մատակարարած է,

ՓԱՅՏ ՑՂԿԵԼՈՒ ՄԵՔԵՆԱՅ

Ամենաբարձր ատենանք և ոսկեէ չքադրամներ, Անվերս 1885, Բորտօ Ալեկրօ 1881, Թիֆլիս 1891, Մոնիխ 1888, Պերլին 1889.

Աշխարհի ամենէն մեծ գործարանը։

Երնէսթ Քիրխնըր և ընկ. Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Սելանիկ խան թիւ 13 ընդ տնօրինութեամբ ճարտարապետ Պ. Սորինկոհօլայի։ 101

ՊՈՄՈՆԴԻ ԳԱՐԵՋՈՒՐ

Տեւտոնէր. Վիէննա, Միւնիխ և Բիլզէն

Կը գտնուի մայրաքաղաքիս լաւագոյն ճաշարաններու և գարեջրատուններու մէջ։

ԳԱՐԵՋՈՒՐ ՏԱԿԱՌՈՎ ԵՒ ՇԻՇՈՎ

Գիներու, պայմաններու և յանձնարարութիւններու համար դիմել Գործարանն, որ կը գտնուի ի Ֆէրիքէօյ, Փուռուն փողոց կամ ի մթերանոցն, Ղալաթիա, Պ. Ֆրոյլիխի սենեակն, Գրնաճեան խան, թիւ կ, Մերթեպանի փողոց, Թինէլի մօտ եւ ի Բերա, Պազար Անկլէի մառանները. Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 209

146 7—28

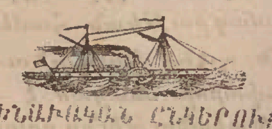

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ
Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիա և Պոնթոս միջեւ կանոնաւոր ճամբայ

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մինկրէլ որ օգոստոս 31ին Մարսիլիայէն և սեպտ. 9ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լա Կոլ

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղեւորք և ապրանք [illegible]

Նաւողչէք, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալ ԹԻՄՈԹԷ ԸՆՏԱԿ
Մումհանէ Սիթէ Ֆրանսէ

5

ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՏԻԱՖԱՆ
Կ. ՄԱԶԻՆԻԷՑՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՓԱՐԻԶ—32, Օբերայի ծառուղին, 32—ՓԱՐԻԶ
ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՆԻՒԹՔ

ՏԻԱՖԱՆ

ՓՈՒՏՐԱ ՍԱՌԱ ՊԷՌՆԱՐ

Ռուսական Օ տը Քոլոնը	Ռէժանի անուշահոտութիւնք
Ա լա Բօ Տ'Էսբանեի Ջուր	Սառա Պէռնար »
Ֆեոտրա անուշահոտութիւնք	Տիաֆան կաթ Իրիսի

Աճառք, Էքսթրէ, արդուզարդի ջուր, եւայլն

Կը վաճառուի հոտեղինաց ամեն աղէկ վաճառատանց մէջ։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ — ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

Սկսեալ ի 1 Մայիս (Ն. Տ.) 1892, մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

ՔՈՒՂԱՔԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲԵՐ — Առաւօտ / Իրիկուն (ժ. վ.)

	8	10	62	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50	52	54	56
Կ. Պոլիս	6 00	6 30		7 00	7 45	8 35	9 ...	9 30	10 ...	10 30	11 ...	11 30	12 ...	1 30	2 ...	2 30	3 ...	4 ...	4 30	5 ...	5 30	6 ...	6 30	7 ...	7 30	7 45
Գումգաբու	6 09	6 41		7 09	7 55	8 45	9 9	9 39	10 9	10 39	11 9	11 42	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 09	4 39	5 9	5 39	6 09	6 39	7 09	7 46	7 54
Եէնի-գաբու	6 13	...		7 13	7 59	8 49	9 13	9 43	10 13	10 43	11 13	11 46	12 13	1 43	2 12	2 43	3 13	4 13	4 43	5 13	5 43	6 13	6 43	7 13	...	7 58
Տաւշան փաշա	...	...		...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 19	...		7 18	8 05	8 55	9 18	9 49	10 18	10 49	11 19	11 52	12 19	1 49	2 17	2 49	3 19	4 19	4 49	5 19	5 48	6 19	6 49	7 19	7 58	8 04
Եէտի-գուլէ	6 23	6 53		7 21	8 10	8 59	9 20	9 53	10 20	10 53	11 23	12 09	12 22	1 53	2 20	2 51	3 23	4 23	4 53	5 23	5 50	6 23	6 52	7 23	...	8 07
Մագրիգիւղ	6 33	7 07	7 12	7 32	8 21	9 10	...	10 1	...	11 4	11 34	12 19	...	2 04	...	3 03	3 38	4 33	5 03	5 34	...	6 34	...	7 34	8 09	...
Այ Ստեֆանօ	...	...	7 26	7 41	8 30	9 19	...	10 13	...	11 13	11 44	...	...	2 13	...	...	3 47	...	...	5 43	...	6 43	...	7 44	8 18	...
Քիւչիւք Չէք.	...	...	7 36	...	...	...	...	...	...	...	11 53	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 53	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ՔՈՒՂԱՔԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲԵՐ — Առաւօտ / Իրիկուն (ժ. վ.)

	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	51	53	55	61	57
Քիւչիւք Չէք.	...	...	6 48	...	...	...	...	...	...	...	...	...	12 45	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 07	...
Այ Ստեֆանօ	6 ...	...	6 57	...	8 06	8 36	...	9 30	...	10 30	11 25	...	12 57	...	...	2 30	...	4 ...	...	...	...	6 ...	...	7	7 22	...
Մագրիգիւղ	6 10	6 40	7 07	7 31	8 20	8 46	...	9 40	...	10 40	11 40	12 41	1 10	...	...	2 40	3 10	4 10	4 40	5 0	...	6 10	...	7 12	7 44	...
Եէտի-գուլէ	6 22	6 52	7 20	7 42	8 32	8 58	9 25	9 52	10 25	10 52	11 5	12 52	1 22	1 52	2 25	2 52	3 22	4 22	4 52	5 22	5 55	6 22	6 57	7 35	8 07	8 30
Սամաթիա	6 26	6 56	7 24	7 46	8 36	9 0	9 28	9 56	10 28	10 56	11 58	12 56	1 26	1 56	2 28	2 56	3 26	4 26	4 56	5 26	5 58	6 26	...	7 38	...	...
Տավշան փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գաբու	6 32	7 02	7 30	7 52	8 42	9 07	9 34	10 02	10 34	11 02	12 04	1 02	1 3	2 02	2 34	3 02	3 32	4 32	5 03	5 32	6 04	6 32	7 06	7 43	...	...
Գումգաբու	6 39	7 08	7 34	7 56	8 46	9 10	9 38	10 08	10 38	11 08	12 08	1 08	1 38	2 08	2 38	3 08	3 38	4 38	5 08	5 38	6 08	6 38	7 10	7 53	8 23	8 39
Կ. Պոլիս	6 47	7 16	7 42	8 04	8 54	9 18	9 46	10 16	10 46	11 16	12 16	1 16	1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 16	5 46	6 16	6 46	7 18	8 01	8 32	8 47

Զոյգ թուրիներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ թրաքը Պոլսէն Մագրիգիւղ կամ աւելի հեռու կայարանաց միջև [illegible]։

ԼԻՒՆԻՕՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Պանք փողոց, 15
ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

33

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձելի ապահովագին (Բրիմ)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

Պ. Պ.
Ա. Տ'ԷՅԹԱԼ, [illegible], Նախկին վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Ֆրանսայի Հարաւային երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարիզ-Լիոն-Միջերկրականեան» եր. կաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. Կայս. Պանքայի, ՓՈԽ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ։
Թ. ՕՏԷՆ, Նախկին դրամատէր, Նախագահ Վիէյյ Մոնթանեէի և Լէնսայի ածխահանքաց Ընկերութեան։
Ս. ՀԻՒՐՍԷԼ, Նախագահ Մէլիւզինի Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան։
Ա. ՃԷՅՄՍԸՆ, Հոթինկէր և Ընկ. դրամատուց տունէն։
Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Սէնի Առեւտրական Դատարանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, վարիչ Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղիին։
Հ. ՄԻՐԱԲՕ, Միրաբօ Բաքար, Բիւրարի և Ընկ. դրամատուց տունէն։
Ա. ԹԻՒՐՆԷՅՍԸՆ, Լևանդ երկաթուղեաց Ընկերութեան վարիչ։
Ա. ՎԷՐՆ, Վէռն և Ընկ. դրամատուց տունէն, վարիչ Ֆրանսական պանքայի, տնօրէն Ֆրանսայի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. Պանքային։

ՀՐԴԵՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԷՐ. Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ; Պօլօն Ժ. ՍԸՌԻԶ, Նախկին ելմտական քննիչ, ՓՈԽ-ՏՆՕՐԷՆ

ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ԱԼՊԷՐ ՖՈՒ, Տնօրէն; ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Փոխ-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 93,8
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան գրասենեակք ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ
Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտօ Պանքայի դիմաց, Երամեան խան, թիւ 2